Többeknek: A gyógyszertári üzemidőben, jelen esetben reggel 8-tól délután 4-ig semmiféle pótdij nem számitható fel. Az ügyeletes gyógyszertár d. u. 4-től este 9 óráig 10% felárat, este 9 órától reggel 7-ig 25 százalék felárat számithat. Kézi eladásnál a békebeli 50 fill. (átszámitva ma 1·66 frt.) felszámitható.

F. J. Baja. Jelentkezzen irásban szakszervezetünk intézőbizottságánál, kérje, hogy a már jelentkezők közé Önt is vegyék fel. **(M.)**

Dr. L. I. Az emlitett kérdésben tessék az illető magaviseletéről (politikai etc.) részletes leirást adni. **(M.)**

Többeknek. Állandóan kapjuk az értesitéseket és sokszor felháborodó tiltakozásokat a még mindig helyükön lévő nyilas-fascista gyógyszerészek miatt.

Megértjük a felháborodásokat, de ismételten csak arra utalunk, amit már oly sokszor hangoztattunk, hogy egyszer mindekire sor kerül! Az, hogy az eddigi igazoló bizottságok adatok és bizonyitékok hiján, felmentettek valakit, nem jelenti azt, hogy ujabb bejelentés után ne vegyék ujra elő annak az ügyét, aki kicsuszott a szürőn.

Az uj igazoló rendelet rövidesen napvilágot lát és a bizottságok megkezdik müködésüket. A vidéken megbujt nyilasok és hasonlók előbb-utóbb sorra kerülnek.

Gondunk van minden olyan gyógyszerészre, akik elkövették mindazokat a népellenes cselekedeteket, ami miatt felelősséggel tartoznak.

Addig is több szerénységet kérünk, ne legyenek egyszerre oly hangos demokraták, mert ez a szerep roszszul áll nekik és ha tapintatos emberek el is hiszik nekik az utolsó időkben oly sokszor megjátszott „demokratikus szerepüket", mi az álarc alatt felismerjük az 1940—44-es igazi arculatukat.

Pályánk szennye el kell, hogy tünjön a közéletből, ezt követeli az uj tisztultabb levegő, de példa legyen a jövőre is, büntetlenül többé nem lehet az országot végpusztulásba dönteni. **(M.)**

G. Gy. Nyiregyháza: Kérdéseit ismételje meg, s küldje cimünkre.

F. J. Kevermes: Kissé elkésve ugyan, de most közöljük kérésére dr. Hantos kartársunk részletes tudományos leirását a Tannin alb. kezelat készitéséről.

P. N. A szakszervezet nem egyes emberek, hanem a közösség érdekeit képviseli. Egyetlen lépést sem teszünk egyéni ügyekben. Ha nem tudná: a szakszervezet a **munkavállalók** összessége. Létjogosultsága: a mindenkori munkásság szociális jogainak megvédése és életszinvonalának fölemelése. Ön viszont majdnem ugy állitja be, mintha a szakszervezet csak azért alakult volna, hogy **munkaadókat** termeljen ki magából. Természetes, hogy a szakszervezet hullámzik, átalakul időnkint. De ennek **észrevétlenül** kell lezajlania. Ugy gondoljuk, hogy mig az uj munkaadó egyszerüen kihullik a szakszervezet életéből, mi változatlanul küzdünk tovább a munkavállalók sorsáért. Hogy azután ezek az uj munkaadók valóban tanultak-e valamit szakszervezeti idejükben, az elválik. 2. Ez már osztályharc és nem fér bele egy szerkesztői üzenetbe. **(székely)**

G. A. Beszéljünk őszintén. Ön nincs megelégedve a lap szerkesztésével, főként az én „nem világos és lirai ömlengéssel teli cikkeimmel". A birálat feltétlenül vitatható. Csak az a baj, hogy egyelőre én vagyok a lap egyik szerkesztője. Engem állitottak erre a helyre. Igy nem marad más hátra: le kell mondanunk az ön különben értékes cikkei folytatólagos közléséről. Igazán nem kivánhatjuk öntől, hogy olyan szaklapba irjon, amelynek szellemi irányitását elhibázottnak tartja. **(sz.)**

G. L. Nem olyan veszélyes a helyzet, amilyennek látod. Azért még a katasztéri rangsorolás sem jelent feltétlenül mindjárt patikát. Akadhatnak más körülmények is . . . Ne vádaskodjunk fölöslegesen egymás ellen. Azzal még nem kerülsz előbbre, hogy mást mögéd helyeznek. És nem is egyes emberekről van szó, hanem az egész szakmáról. **(sz.)**

K. I. Gyula. Levelét mint „fából vaskarikát", illetékes helyre juttattuk, ugyanakkor eljártunk a G. R.-nél is. Egyébként rövidesen **legális** amydopirin lesz, sokkal olcsóbb áron.

Nádasdy János, Korond, Románia. Feladott hirdetését közlésre nem találjuk célszerünek, ezzel felesleges kiadástól is mentesitjük. A lapot cimére ujnak inditottuk.

Ballag az ifjuság. Junius 4-én d. u. 6 órakor az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben a hallgatók elbucsuznak az Alma Matertől. Felkérjük gyógyszerész kartársaikat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg fiatal kartársaink „ballagásán".

Approbációs kurzus kezdődik junius 2-án a Budapesti Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben (IX., Hőgyes Endre-utca 7.) Előzetes jelentkezés ugyanott.

Funk TEJOLTÓ

ismét kapható

Budapest, Thököly-ut 28 szám (gyógytár)

Két harmadéves gyógyszerészhallgatónő a nyári hónapokra vidéki patikában kisegitést vállal. Oláh Sára, Uj-Szeged, Népkertsor 8.

Felvidéken lévő, igen jó forgalmu gyógyszertáramat elcserélném áttelepülővel. Cim a kiadóban.

Miskolcon, legjobb helyen levő reáljogu gyógyszertár eladó. Érdeklődés: Dr. Nagel Edgár ügyvéd, Bpest, IV. Eskü-tér 7.

Állatgyógyászati célra Taekil-injekciót keresünk.

A GYÓGYSZERÉSZ

Megjelenik havonta kétszer.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Akácfa-u. 45. I. 2.
Telefon: 422—140
Hivatalos órák: d. u. 4—6-ig

Felelős szerkesztő: HARANGI SÁNDOR. Telefon: 344—811.
Felelős kiadó: SOMOGYI SÁNDOR. Telefon: 135—846.
Szerkesztik: MÁRKUS DEZSŐ. Telefon: 422—140. SZÉKELY JENŐ. Telefon: 162—856.
Laptulajdonos: a M. M. Sz. Szakszervezet Gyógyszerész Szakosztálya.
Hoffmann József nyomdája, VII., Kazinczy-utca 5.

II. ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1947. JUNIUS 16 11. SZÁM

A GYÓGYSZERÉSZ

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

A gyógyszerészet jövője

Irta: DR. MOZSONYI SÁNDOR egyetemi ny. r. tanár

(A 32.900/1940. V. K. M. sz. rendelettel kibocsátott ujrendszerü kiképzési szabályzat előirásai szerint négy egyetemi évet végzett diplomás gyógyszerészek első csoportja a folyó tanév végén hagyja el az Egyetemet. Az uj diploma-várományosok folyó évi junius hó 4-én bucsuztak nagy közönség jelenlétében a budapesti Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben az Alma Matertől. Ez alkalommal Dr. Mozsonyi Sándor egyetemi ny. r. tanár, az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézet igazgatója az egész magyar gyógyszerésztársadalmat érdeklő és annak jövőjét érintő alábbi beszédet tartotta):

*

Az aratás ideje közeledik. Az áldott magyar rónákon, aranyló buzatenger hullámait lengeti a simogató szél.

Ilyenkor kiballag a jó gazda a mezőre és aggóló reménységgel szemléli, hogy vajjon verejtékes munkája milyen eredményt hoz, nem veszett-e kárba az a sok-sok fáradság, elemi csapások, vagy egyéb okok miatt, amit annyi szeretettel és jóindulattal végzett s kvalitásban és kvantitásban milyen termést várhat?

Mi is ilyen szellemi aratás várói vagyunk, különösen mi tanitók, szellemi magvetők, akik hosszu időn át szeretettel, buzgósággal igyekeztünk megmüvelni az ifjuság lelkének termékeny, vagy talán terméketlen, de mindig fogékony talaját s abba sok fáradsággal vetegettük a tudomány tiszta, ocsumentes magvait, hogy minél értékesebb termést produkálhassunk.

Mi is aggódva szemléljük, vajjon az elhintett mag kikelt-e, nem pusztitotta-e el azt a közömbösség aszálya, vagy a talaj terméketlensége, a jószándékkal szembeni megnemértés vedelme?

*

A gyógyszerészi pálya kétségtelenül súlyos válsággal küzd világszerte. A régi, klasszikus gyógyszerkészitő tevékenység napról-napra veszit jelentőségéből s az uj beállitottság még nem alakult ki külföldön sem olyképpen, ahogyan azt mi gyógyszerészek mindannyian közérdekü szempontból is óhajtanánk és szeretnénk.

De ki fog, mert ki kell alakulnia.

A külföldi helyzetre vonatkozólag felvilágositást kérünk a miénkhez hasonló magas egyetemi gyógyszerészképzést megkivánó államok illetékes tényezőitől, akiknek válaszát nagy érdeklődéssel várjuk.

Nálunk ezt a kialakulást az szabja meg, milyen a magyar gyógyszerészek élniakarása, jövőt kialakitó elhatározó készsége és hogy milyen törekvések, ambiciók huzódnak meg az ő lelkükben, vagyis, hogy akarja-e komolyan a gyógyszerésztársadalom azt, hogy hivatása, mint minden müvelt államban, ugy nálunk is, tudományos jellegü legyen, vagy se?

A Magyarországi Gyógyszerész Egylet 1875. V. 10-i közgyülésén Jármay Gusztáv elnöki megnyitó beszédében ezt mondotta: „Egyletünk első feladata, szakmánk tudományos fejlődését előmozditani. Ez legmagasztosabb teendője az Egyletnek s mondjuk ki nyiltan, hogy: ha a müvelt országok gyógyszerészeivel egy szinvonalon maradni kivánunk, ezirányban még sok a teendőnk."

Ma, csaknem háromnegyed évszázad mulva, szóról-szóra, de még sokkal fokozottabb mértékben fenn áll ez a tétel, mert az egész vonalon fásultsággal, kétségbeejtő nemtörődömséggel, szándékos tudománykerüléssel találkozunk.

Mi, a tudománnyal hivatásosan foglalkozók, rendre megkiséreltünk mindent.

Uj életre keltettük a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságot, megindítottuk annak

tudományos müködését, érdekes és értékes előadás-sorozatát. Megjelentettük az „Értesitő"-t. De ismételt felhivásaink és kérésünk ellenére a magyar gyógyszerészársadalomnak csak mintegy 15 százaléka lépett a tagok sorába, vagy fizetett elő a lapra. A túlnyomó nagy többség, még erre a csekély anyagi áldozatra sem hajlandó pályája és saját érdekében. Az előadásokon pedig gyakorló gyógyszerész kartársaink közül többnyire csak néhányan jelennek meg. A Gyógyszerésztudományi Társaság Értesitőjének „kérdés-felelet" rovatában alkalmat és módot adunk a mindennapi szakproblémák megtárgyalására, vidéki kartársainknak is. Nincs érdeklődés.

Nem egyszer felajánlottuk, hogy bármikor, bárhol készséggel tartunk Kartársaink kivánságára, bármely őket érdeklő tárgyról előadásokat. Senki se reflektál erre.

Sokszor felajánlottuk egyetemi intézeteink laboratóriumait, könyvtárait, a tanszékek személyzetének segitőkészségét. Meddő kisérletezés. Teljes érdektelenség.

Szakkönyveink jelennek meg. Vajjon hányan veszik meg s hányan olvassák el azokat?

Felhivtuk kartársaink figyelmét arra, hogy ha szaktanácsra, felvilágositásra, utbaigazitásra ellenőrző gyógyszervizsgálatokra van szükségük, forduljanak bizalommal az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézethez, vagy a többi tanszékekhez. Semmi visszhang.

Kértük, hogy a készülő V. Gyógyszerkönyvvel kapcsolatban közöljék javaslataikat. Csak egy cikk érkezett be.

A „Gyógyszerész" szerkesztősége komoly pályadijakat tüzött ki, fontos szakkérdések kidolgozására. Ez a tiszteletreméltó törekvés is meddő maradt.

Meghirdettük a továbbképző tanfolyamokat. Összesen talán tizen jelentkeztek, azok is különböző időpontokra.

Szeptembertől még egy utolsó kisérletet teszünk. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság, az Országos Gyógyszerész Egyesület Tanügyi Bizottsága és a Gyógyszerészek Szakszervezete egyhangulag elfogadta azt a javaslatomat, hogy tartsunk hetenként egyszer, tisztán a mindennapi gyógyszerészi gyakorlatba vágó témákkal foglalkozó üléseket, megbeszéléseket, az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben, ahová mindenki hozza el, vagy vidékről küldje be szakproblémáit a gyógyszertárból, szaklapunk pedig bő kivonatban közölje az elhangzottakat a vidéki kartársakkal. Hátha ezek az előadások és megbeszélések több érdeklődést váltanak ki kartársainkból, mint a sokszor talán elvontabb tudományos témák. Ha ez is részvétlenségbe fog fulladni, akkor minden reményt végképpen fel kell adnunk.

Leheletlen az, hogy a gyógyszerésztársadalom csupán mint kari presztizs-növekedést könyvelje el azt a tényt, hogy most már a gyógyszerészi oklevél teljes egyetemi végzettséget és értéket jelent minden gyógyszerész számára, de hogy tudását vagy legalábbis érdeklődését ennek megfelelően állitsa be, erről szó sincs.

Tegyék kötelezővé a tovább-, helyesebben ujra-képzést.

Mennyivel más a helyzet pl. orvosi vagy mérnöki vonalon. Ott a szakma egyes tudományos és gyakorlati detail-részleteit müvelők is külön-külön egyesületbe tömörülve, intenziv tudományos müködést fejtenek ki hetenként tartott üléseiken, mindig élénk érdeklődés és részvétel mellett, ezenkivül értékes tudományos közleményekkel teli szaklapokat adnak ki, pedig tagjaik között sokan a mai rendkivül lecsökkent orvosi magánpraxis mellett, csak nehezen tudják megfizetni annak árát. De megvan a lelkesedés, a tudományszomj.

E lap legutólsó számában Székely Jenő szerkesztő-kartársunk arról szól, hogy a szolnokmegyei orvosok mily nagyszabásu programmot készitettek a hároméves tervvel kapcsolatban és panaszolja, hogy ott a gyógyszerészekről egyetlen szó sem esett.

Az emlitett közlemény azt mondja a továbbiakban: „Segitsetek ti nevelők!"

Mi készséggel segitünk, miként a fent elmondottak is igazolják ezt, csak legyen kinek.

Legyen szabad ezzel kapcsolatban még rámutatnom arra is, hogy „A magyar gyógyszerészet jövő kialakulása" cimen a mult év novemberében a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságban megtartott előadásomon, a szakma vezetőiből álló értekezlet egybehivását javasoltam. Sajnos, minden eredmény nélkül.

Melly professzor hasonló előadása szintén folytatás nélkül maradt.

A gyógyszerész tudományos és gyakorlati tudásának a közegészségügy terén való fokozottabb hasznositására az Országos Közegészségügyi Intézetben, — ottani felkérésre, március 28-án előadást tartottam, amelynek orvosi részről való visszhangja elé nagy érdeklődéssel tekintettünk. Őszinte örömömre azt láttam, hogy ez meglepően jó volt, annyira, hogy igéret hangzott el illetékes részről, miszerint nemcsak szőnyegen tartják, hanem igyekeznek meg is valósitani az elgondolásokat. Ettől azonban kissé magam is megijedtem, mert olyan széles skálája nyilik e lehetőségeknek, hogy az ma megvalósitásra nem kerülhet, a szaktudományokkal szemben mutatkozó iményt elsőrolt teljes kari nemtörődömség miatt.

Mindezeket nemcsak az ifjuság okulására, de azért is mondom el itt, mert a gyógyszerészi élet irányitó tényezői: a Gyógyszerészek Szabad Szakszervezete, az Országos Gyógyszerész Egyesület, a Budapesti Gyógyszerész Testület, tehát az összes érdekképviseletek vezetői jelen vannak, akik elsősorban volnának hivatva felrázni a közönyösségükből a kartársakat s akiket felelősség terhel, ha elmulasztják ezt.

Előttük most e helyen is megismétlem javaslatomat: üljünk össze, beszéljük, tárgyaljuk meg a lehetőségeket, mit tud vállalni és végre is hajtani ezekből az elgondolásokból, javaslatokból a magyar gyógyszerészi kar? Csináljunk mi is hároméves tervet s kövessünk el mindent.

Ballagási krónika

Első év hogy is volt, már alig emlékszem,
Sokan sóhajtanak, s gondolják jól teszem.
Milyen volt szelleme, milyen a hangulat,
Hol hogyan is ültek, kikkel barátkoztak?

Igy csak per tangentem emlitem az évet,
Sárkányék portáját és Mödlingeréket,
Sztrókayt ugyis, mint hóditó lovagot,
Békessyt, vagyis az első szigorlatot.

Finom és csendes volt mindvégig a hangja,
Nyugtát egy nóniusz aligha zavarta.
Megköszönöm szépen, kolléga ur, igy szólt,
Ám köszönet csak a szavaiban volt.

Weber doktor ur, mert szóhoz ritkán jutott,
Az órája ezért szépen elhuzódott,
Amint ő azt mondá, a garast letette,
S ugy látszik időnként lent is felejtette.

Az első év eltelt, jött volna a másik,
Változtattak ezen némikép a nácik.
Menni, vagy nem menni, ez lett a probléma,
Aki nem mondta meg, ügyesen titkolta.

Aztán jött az ostrom, ezt mellőzöm itten,
Senki sem kivánja, hogy most felidézzem.

Utána megfogyva, mondjam azt: megtörve,
Nem személyeskedem, gyültünk ismét össze.

Nehéz idők jöttek, gondoljunk csak vissza,
Szerves kémiára, na és Gruz laborra.
Utóbbinak ugyan volt kis vonzereje,
Akadna azt hiszem tanu bőven erre.

Növényrendszertanra szivesen eljártunk,
Dolgozatot irtunk, mikroszkopizáltunk.
A reggeli kését lelkünkbe itt véstük,
Példakép, ha Sárkány tanár urat néztük.

Schulek professzor ur gyakran titrált nekünk,
Indikátorokról sokat elmélkedtünk.
Laborba nem mondom, hogy szerettünk járni,
Közkivánsággá vált, Palit ritkán látni.

Tekintélye nagy volt, ebben nincsen hiba,
Igazolta ezt az ájulások sora.
Aztán megszerettük és nagyon sajnáltuk,
Hogy a többi évben csak órákon láttuk.

Felüdülést viszont Adrienne jelentett,
Kellemes látvány volt minden férfi szemnek.
Volt aki a kurzust ezért kultiválta.
S jobban érdekelte, mint Széki prof. tárgya.

Ismét fordult egyet az idők kereke,
Eljött a harmadév Tónival terhelve.

Róla ugyanis a fáma sokat zengett,
S nem éppen valami biztató hireket.

Laborunknak ő volt önhatalmu cárja,
Szigorlaton viszont minden tagnak álma.
Cinikus humora revizión tombolt,
Ezért látott Szele foszgénben is foszfort.

Czuczi Győző volt a legjobb tanitványa,
Mindenben, ha tudta, csak Tónit mintázta.
Erre bizonyságul volt némi alkalmam,
Na és milyen volt a másik: a Mittelmann!

Ha büszke léptekkel végigsétált köztünk,
Mivel ő segitett, ennek csak örültünk.
De a népszerüség első helyezettje,
Nem ő volt, hanem azt Kovács Mackó nyerte.

Mackó a szelidség megtestesült lénye,
Az ő jóságából több emberbe férne.
Azt az évfolyamot kiváltkép szerette,
Nem tudom, ki olyan nagy részese benne?

Széki professzor ur, ez intézet feje,
Tudjuk miben tellett az ő legfőbb kedve.
Hogyha a vizsgákat gyógyszerészek kezdték.
Mert hiszen ez Nála üdüléssel felért.

Haber, Bosch, vagy Nessler forgott a sirjában,
Széki professzor ur sokszor már kinjában

Be akarta hivni Bélát feleltetni,
S igy próbálta volna a nivót emelni.

Bezzeg Csipkééknél ilyen nem lehetett,
Itt a disszertánsok vitték a szerepet.
Professzor ur sleppjét is 8—10 alkotta,
Hogyha reggelenként bejött a laborba.

Kedves mosolyához jól passzolt a gárda,
Szigorlatra viszont forditottja járta,
A mosoly is eltünt, bár a gárda maradt,
Csupán igen passziv magatartás alatt.

Lipták professzor ur szeretett bennünket,
Bár talán nem mindig értette kedvünket.
Hogy lehet elkésni és az ajtót zárta,
Sőt fecsegésünket sem sokáig állta.

Igy adott egy napon szerepcserét nélkünk,
Majd ő hallgatni fog, mi pedig beszéljünk.
Dupla hallgatás lett, csupán a toll hangja,
Sercegett, amint a szekundákat adta.

Viszont szigorlaton, mint egy kegyes várúr,
Ott volt és hóditott, Halmay tanár ur.
Igy szokott az lenni, szigorlat a próba,
Hogy ki az embernek legjobb akarója.

Na de térjünk ujra az utolsó évre,
S gondoljunk elsőnek vissza tán „Kéglire".

annak megvalósitására, együttes összefogással. Mert mi „nevelők", egymagunk nem tudunk eredményt elérni, ha kartársaink nem állanak szivvel-lélekkel mellénk.

Amilyen sivár képet mutat a gyógyszerészet jelenlegi helyzete tudományos tekintetben, annyira biztatónak és reménytkeltőnek v é l j ü k látni a jövő perspektiváját az uj kiképzési rendszerrel kapcsolatban, amibe az a körülmény is közrejátszik, hogy az egyetemre a folyó tanévtől kezdve már csak a jeles és jó érettségi bizonyitvánnyal rendelkező ifjak vétetnek fel, akikből tehát — remélhetőleg — egy ambiciózus, tudomány-müvelő és -szerető jövő gyógyszerésznemzedék fog kinevelődni.

A magyar egyetemi és kormánytényezők, látván a világ összes müvelt államaiban azt az irányzatot, amely a leghatározottabban a tudományos szinvonal megőrzése, sőt korszerü fejlesztése mellett foglal állást, a gyógyszerésztársadalom helyeslésével és támogatásával, ezelőtt hét évvel megalkották az ezt célzó modern, európai szinvonalu kiképzést és elvetették a régi, sok hibával teljes rendszert, amellyel már legesiegutolsó helyen szégyenkeztünk a müvelt nemzetek között s amely a leginkább oka annak, hogy tudományos csődbe került a magyar gyógyszerészet.

Rajtatok a sor, fiatal kartársaink, hogy a mi ideális elgondolásainkat megvalósitva, a magyar gyógyszerészetet a válságból kiemeljétek.

Az uj kiképzési rendszer, — mint ismeretes, számos uj tárgy felvételével kivánja a gyógyszerész érvényesülését szolgálni, a régi studiumok kibővitése és modernizálása mellett. Ezeknek a gyakorlatban való hasznositása a Ti feladatotok.

(Uj tárgyak: 1) Természettudományiak: szerves és fizikai kémia, fizikai gyakorlatok, agrokémia és növényvédelem, ásvány- és állattan, gyógynövények ismerete.

2) Jogszabályok és kötelességtan.

3) Orvosi tárgyak: elsősegélynyujtás, az egyén egészségtana, orvosi kémia, bakteriológia, közegészségtan, gyógyszertan.

4) Gyógyszerészi tárgyak: bevezetés a gyógyszerészi hivatásba, receptura, a galenikumok (uj beállitásban), a gyógyszerellátás ellenőrzése, kereskedelmi ismeretek, a gyógyszerészet története.)

A jövendő gyógyszerészet mikénti kialakulása, helyesebben kialakitása tekintetében sok terv és elgondolás merült fel. Valamennyi megegyezik abban s ezt feltétlenül meg is kell valósitani, hogy különösen az uj kiképzéssel az életbe kikerülő gyógyszerészeknek azt a széles skáláju tudását, amelyről az imént volt szó és azt a lehetőséget, amelyet a gyógyszertárak laboratóriuma nyujt, feltétlenül hasznositani kell.

Igen érdekes, — habár ma még kissé utópisztikus elgondolásnak látszik is — az, amit egyik kiváló orvos-reprezentánsunk emlitett meg, hogy t. i. a pharmakológián kivül, — amelynek ismeretében fokozottabb mértékben állhat felvilágositásaival az orvos rendelkezésére a gyógyszerész, — a kórtant is tanitani kellene majd a gyógyszerészhallgatóknak, akiknek a jövőben az is egyik feladata lenne, hogy a gyógyszertárban megforduló betegek szürőállomásaként, kiválogatnák azokat, akiket feltétlenül orvos kezébe kell adni, szemben a komoly betegségben szemmelláthatólag nem szenvedőkkel, akiket kézieladási gyógyszerrel a gyógyszerész maga is elláthatna. (Pl. fejfájások, gyomorpanaszok, stb. esetében).

Egy másik javaslat szerint a kézieladásban egyáltalában semmiféle gyógyszert ne adhassanak ki a gyógyszertárak, csak receptre. Ez a gyógyszerésznek nem is volna nagyon hátrányos, kivéve ott, ahol egy orvos van és nincs más a jóviszony orvos és gyógyszerész között. A közönség azonban a mostemlitett megoldás ellen. — azt hiszem, — igen élénken tiltakozna.

Van olyan elgondolás is, hogy kétféle gyógyszerészképzés legyen. Egy egyszerübb, a gyógyszertárba gravitáló gyógyszerészek és egy komolyabb a gyárakban tudományos intézetekben elhelyezkedni kivánók részére. Ez azonban visszafejlődés volna, arról szó se lehet.

Bármint alakulion ki a jövő, egy bizonyos, hogy a széleskörü szakismeretszerzésre, a tudásra, a tudományra, mindig fokozottabb mértékben lesz szükség.

Ezt szivleljétek meg kedves fiatal kartársaim! Nektek nem szabad a tanultakat elfeledni, sőt nemcsak megőrizni, de minden módon fejleszteni kell tudástokat, mert Ti apostolai kell, hogy legyetek a többtudásnak.

Ha Ti is tespedésbe estek, ha nem érzitek át feladatotok fontosságát, jelentőségét, akkor minden törekvésünk hiábavaló volt, akkor végleg elveszett a magyar Pharmacia.

Sokszor hall az ember a fiatalság részéről elkeseredett megnyilatkozásokat a jövőt illetőleg. Egyesek csüggetegek, máris reménytelenek. Ezeknek azt mondom, hogy még az elhangzott, elszomoritó jelenségek ellenére sincs okuk desperációra egyéni jövőjük szempontjából, mert akiknek gyógyszertáruk van, vagy lesz, azok ezután is meg fognak élni, főleg ha szorgalmasak lesznek, dolgozni akarnak. A mai gazdasági nehézségek előbb-utóbb meg fognak szünni s ismét zavartalanul működhetnek majd a gyógyszertárak.

Akik pedig alkalmazottak lesznek, azok gondoljanak a demokrácia nagy vivmányaira: a 8 órai munkaidőre, a kollektiv szerződés által megállapitott fizetésekre (ami sok esetben jóval több, mint az egyetemi tanárok fizetése), a korpótlékos fizetőpénztárra, a családi pótlékra, a biztos nyugdijra, a betegségi biztositásra, amelyek mind óriási előrehaladást és nyugodt, biztos jövőt jelentenek a régebbi helyzettel szemben.

Emellett sokfelé kinálkozik jó elhelyezkedési lehetőség másirányban is a jól képzett gyógyszerész számára. Gyárak, laboratóriumok, szakkereskedések, közintézmények, hivatalok, kisérletügyi és tudományos intézetek, stb. szivesen befogadják őket.

Kedves fiatal barátaim! Ti most kirajzo-

Változatosságot megadták számunkra,
S igy jártunk hetenként kétszer a Közgázra.

Trágyatan titkait előttünk feltárta,
Kégli tanár ur, az évfolyam barátja.
S számunkra többé már nem lehet probléma,
Hogy mi az a hidrac és hol van renzima?

Muzeum-körutra sétálunk át innét,
S nézzük, mit csinálnak Schulek tanár urék.
Két év után ismét boldog viszontlátás,
Diszertánsi karban sincsen őrségváltás.

Schulek professzor ur, tudósok tudósa,
Ezért magas nekünk olykor metódusa.
De a szigor mllett tele van jósággal,
Gyógyszerészek iránt védő pártfogással.

S mivel a titrálást ő véste lelkünkbe,
Ezért alkalmaznánk itt utolsó izbe.
Szigorát szeretnénk kicsit megtitrálni,
De ugy, hogy átcsapást ne lehessen látni.

Vitéz tanár urnak legfőbb sajátsága:
Türelem, szeretet, s végtelen jósága.
Jóindulatu volt hozzánk egész évbe,
Tartalékolja ezt most még három hétre.

Ugy oltotta belénk az évi anyagot,
Mint egy táptalajba a baktériumot.

S várja munkájának mi lesz eredménye?
Megsugom, virulenciák csökkenése.

Fritz tanár ur tárgya rendkivül érdekes,
S előadás módja igen lendületes.
Őt hallgattuk volna szivesen napestig,
Kár, hogy nem tanitott minket csak egy évig.

Andriska tanár urat is szerettük,
Hogyha vele voltunk, fokozódott kedvünk,
Kár, hogy ritkán történt, hetenként csak egyszer
Lettünk volna vele hatszor is szivesen.

És most végezetül megérkeztünk ide,
Hol a legtöbb időt töltöttük ez évbe.
Galenusi labor, kedves lesz bármikor,
Kiváltkép azért, mert ott van Kádár Tibor.

Két éve rajongunk érte valahányan,
Kedves tansegédünk ebben az utcában.
A labor főnökség mégsem őt illette,
Hanem ezt Némedy tanár ur végezte.

Ha a türelemről szobrot kell mintázni,
Tessék máris lehet, Neki modellt állni.
Nem tudom akad-é még egy ilyen ember,
Ki a „jóságunkért" ennyi mindent elnyel?

Kedvessy tanár ur zord, de tekintélyes,
Komoly munka folyik Nála, nem kétséges.

De ő a jó munkát igen méltányolja,
Disszertánsainak ezért van jó dolga.

Utolsónak vettem, kit első hely illet,
Ki fáradatlanul tanitott bennünket.
De nem csak ezt tette, apánkat pótolta,
Nevelt és vezetett mindnyájunkat jóra.

Mozsonyi tanár ur, kiről itten szó van,
Tele van irántunk minden áldozattal.
E helyről azt tudom ismét csak kivánni,
Szeretnénk mielőbb egészségben látni.

És diákéletünk im befejeződött,
Életünk nehezebb része megkezdődött.
Azaz még e pár hét hátra van számunkra,
Ez az, mit mindenki szivesen elhagyna.

És most elbucsuzunk s köszönetet mondunk,
Professzorainknak, akiktől tanultunk.
Akik hosszu időn vezettek bennünket,
Áldja meg az Isten egyenként is őket.

S köszönetet mondok még a sok altisztnek,
Tagadhatatlan, — segitettek minket.
Laboroknak, ha nincs Tónoja, Bélája,
Soknak jóval később lenne diplomája.

NAGY GABIELLA

OXYCID FLUIDUM

ujból beszerezhető a gyógyáru-nagykereskedők utján

Felhivjuk a Gyógyszerész Urak szives figyelmét arra, hogy a végbélgiliszta, ostorféreg vagy bányászaszály megbetegedések esetén előirt OXYCID kura fluidummal, illetve kupokkal folytatandó. Szükségletét tehát az Oxycid fluid megrendelésével egyidejüleg **Oxycid kupokból is fedezze.**

Sedyletta tabletta

30x0.015
Szabadon rendelhető: OTI — MABI
MÁV — Szasa — Dobbi stb.

PODMANICZKY GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST. VI. Telefon: 120—201.

tok az életbe s miként tavasszal a méhek mézzel, Ti tudománnyal és remélem, ambicióval is telve. Érezzétek át felelősségetek sulyát s azt, hogy nektek igen fontos missziótok, uttörő szerepetek van.

Ti vagytok a jövendő gyógyszerészet kialakitói. Ti vagytok az élgárda, a gyógyszerészi tudományok uj, első rohamcsapata, akiknek meg kell nyertenek a csatát. Rajtatok kartársaitok, tanáraitok szeme, vajjon beváltjátok-e a hozzátok füzött nagy reményeket? Vajjon kiviszitek-e a tudományt ismét a gyógyszertárakba?

Kérve-kérünk mindannyian benneteket, komoly, meglett embereket, ne arra törekedjetek, hogy a diploma birtokában most már mielőbb elfeledjetek mindent, amit 4 éven át tanultatok, hanem ellenkezőleg, igyekezzék mindenki a maga poziciójában, minél jobban érvényesiteni tudását, csillogtatni képességeit, tehetségét. Hasznositsátok természettudományi, kémiai ismereteiteket mind a magatok, mind a köz javára. Létesitsetek gyógyszerkészitő, anyagvizsgáló laboratóriumokat a gyógyszertár mellett, vagy azon kivül. A jelszó az legyen, hogy aki dolgozik, az feltétlenül boldogulni fog — Mutassatok érdeklődést a közegészségügyi, orvosi kérdések iránt, terjesszétek az egészségügyi kulturát, természettudományokat, főleg a vidéken. Müveljétek a tudományt, kiki tehetsége és hajlama szerint. Mindig és mindenütt van erre mód és alkalom. Vegyetek részt a közügyekben is. Ez is egyik módja a tekintély öregbitésének, amelyre a gyógyszerészi karnak igen nagy szüksége van. Legyetek becsületesen, emberiesen gondolkodó, szociális szellemtől áthatott, jólelkü demokratikus magyar gyógyszerészek

A gondos szülő utravalóval látja el messze távozó gyermekét. Ti most nagyon messze mentek: ki az életbe. Az Alma Mater és mi, tanitóitok, az elmondottakat adjuk utravalóul. Ha tanácsainkat megfogadjátok, nem féltünk benneteket. Mi bizunk bennetek! Hiszen Ti nehéz körülmények között, sok-sok bajt, vészt, vihart átélve, sokszor nélkülözve, dolgoztatok tanultatok, számos életveszedelemmel álltatok szemben. Hogyne tudnátok helytállani az életben az egyre javuló gazdasági viszonyok között, 150-en indultatok el mint elsőévesek és ma csak 32-en vagytok itt mindössze. Ez a kicsiny, de lelkes csapat azonban — azt hisszük — acélkeményre edződött meg a megpróbáltatások kohótüzében.

Sokat kérünk és sokat várunk tőletek. Ha csak egy részét is teljesiti mindenki ennek, ez lesz a mi legszebb és legeredményesebb jutalmunk, aratásunk. Ha pedig megfáradtok életutaitokon, érezzétek mindig magatok mögött tanáraitok féltő és gondoskodó szeretetét, jöjjetek közénk az Alma Mater körébe, ahol Anytheusként uj erőt meríthettek további munkátokhoz, küzdelmeitekhez. Látogassatok el minél gyakrabban egyetemi intézeteinkbe, különösképpen pedig ide, a gyógyszerészek adományából széppé varázsolt Gyógyszerészeti Intézetbe, amelyet az egész gyógyszerészi kar joggal tekinthet a maga legsajátabb intézetének. Tartsátok fenn velünk a kapcsolatot, a tudományos összeköttetést, akár irásban is. Mindig minden dolgaitokban bizalommal fordulhattok hozzánk.

Az egyetem, az intézetek, a tanári testület nevében szeretettel és reménységgel bocsátunk el benneteket a legnehezebb szigorlatra, az életre.

És most átadunk benneteket az egyetem kebeléből eltávozókat, a nagy magyar gyógyszerészcsalád Pater Familiasainak: a Gyógyszerészi Szakszervezetnek, az Országos Gyógyszerrsz Egyesületnek és a Budapesti Gyógyszerész Testületnek. Köszönjük, hogy a korporációk vezetői most itt megjelentek és kérjük őket, fogadják be, öleljék keblükre vezessék, támogassák, irányitsák e távozó ifju gyógyszerészeket oly jóindulattal, féltő gonddal és szeretettel, mint mi tettük és amint ők és mi kivánjuk ezt.

VAJNA ÉS TÁRSA

gyógyárunagykereskedés

Budapest, V., Wekerle Sándor-u. 11. Tel.: 125-974

Gumiáruk — Kötszerek
Betegápolási cikkek

Gyógynövény osztály
Donna gumi áruk

A gyógyszerek színének fontossága a gyógyszervizsgálatban

(Közlemény a Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Gyógyszerészeti Intézetéből. Igazgató: Dr. Mozsonyi Sándor egyet. ny. r. tanár)

Irta: Dr. Kedvessy György egyetemi m. tanár, adjunktus

A gyakorló gyógyszerész számára igen fontos az anyagismeret, vagyis a gyógyszerek külső, fizikai tulajdonságainak, nevezetesen főleg a szinnek, az iznek, a szagnak, az állománynak stb. ismerete. Vénykészités közben az anyagismeret teszi lehetővé, hogy a gyógyszerész az esetleges cserét (téves impleálás stb.) könnyen felismerje, ami igen nagy gyakorlatot igényel. Számos gyógyszer a fentemlitett külső tulajdonságok alapján minden kémiai vizsgálat nélkül is felismerhető és csak gyanu esetén kell az azonossági vizsgálatot elvégezni, ami természetesen nem érinti a gyógyszerésznek azt a kötelességét, hogy beszerzéskor minden gyógyszert meg kell vizsgálnia.

A gyakorló gyógyszerész szempontjából az anyagismeretnek különös fontossága van, mert hiszen a receptúrai munka közben nincs idő és mód arra, hogy valamely gyógyszerrel kémiai vizsgálatokat végezzen a gyógyszerész. Ilyenkor empirikus tapasztalataira van utalva.

A most elmondott fizikai tulajdonságokon kivül az anyagismeret szempontjából szilárd halmazállapotu gyógyszerek esetében fontos a jellemző kristályforma is, amelynek segitségével a gyakorlott gyógyszerész sok gyógyszert meg tud különböztetni egymástól. Ilyen továbbá a porok nedvességszivó tulajdonsága, tapadós vagy szemcsés volta stb.

A fizikai tulajdonságok közül gyakorlati szempontból mint egyik legfontosabb tulajdonság, elsősorban a s z i n jön számitásba. A színes gyógyszerek legnagyobb része éppen a szinük alapján felismerhető. Gondoljunk csak arra, hogy a kémiailag egységes gyógyszereink közül a Stibium sulfuratum aurant., a Hydrargyrum oxydatum flavum, a Hydrargyrum bijodatum rubrum, a Ferrum sulfuric oxydulatum, Cuprum sulfuricum stb. jellemző szinük alapján azonnal felismerhető.

A külső tulajdonságok alapján való felismerésnek különös fontossága van a galenikumok esetében, ahol az azonosság megállapitására szolgáló reakció néha nem általánosan ismert, vagy pedig nehézkes annak elvégzése. Valamely extractumot, tincturát, kenőcsöt vagy más színes készitményt szine alapján — figyelembevéve a többi tulajdonságot: szag, iz, stb. — rendszerint könnyen felismerhetünk, vagy legalábbis a nagyobb készitménycsoporton belül kisebb rendszerint csak néhány készitményből álló alcsoportot különböztethetünk meg.

A szinvizsgálathoz természetesen jó szinérzékenységü szem szükséges. A gyógyszerészi pályára felvételkor az egészségvizsgálaton az orvos meggyőződik arról, hogy a jelentkező nem szinvak-e?, a gyógyszerésznek azonban tanulmányai és a gyógyszertári gyakorlata közben ki kell fejleszteni a szinmegfigyelő képességét és bizonyos szinmemoriára is szert kell tennie.

A IV. Magyar Gyógyszerkönyv valamennyi gyógyszer leirása során leirja annak szinét azonban a különböző szinárnyalatokat sokszor igen nehéz szavakkal megjelölni pl. (vörösbarna, barnásvörös). A szin szabatos meghatározására a Gyógyszerkönyvben nem találunk előiratot. A gyógyszerész anyagismerete a szinvizsgálat tekintetében tehát elsősorban a gyakorlaton alapszik.

Folyékony gyógyszerek, különösen a tinctúrák és a folyékony kivonatok szinvizsgálatát kb. 15 mm.-es átmérőjü kémcsőben végezhetjük ugy, hogy abban 5 kcm. folyadék szinét vizsgáljuk meg.

A természetes fényen végzett vizsgálatot célszerü kiegészitени az analitikai kvarclámpa alatt végzendő fluoreszcenciás vizsgálattal, amely fényjelenség legtöbbször már sokkal több támpontot nyujt az analizis során mint az anyag természetes szinének megfigyelése. Amig természetes világosságon ugyanis egy-egy készitménycsoport szine egymáshoz meglehetősen hasonló (vörösbarna, barna stb.), addig e készitmények jellemző szinü fluoreszcenciájában, vagy továbbmenőleg a vizsgálandó anyagból készitett kapilláris kép fluoreszcenciájában már sokkal többféle szin szerepel s igy a készitmény (pl. tinctura) azonosságának megállapitására alkalmasabbnak mondható, mint a természetes vagy mesterséges fényen végzett egyszerü szinvizsgálat. A fluoreszcenciás vizsgálat részleteinek tárgyalása most nem célom, ezért a következőkben a természetes fényen végezhető szinvizsgálatról lesz szó.

Folyadékok szinének vizsgálatakor — mint fentebb emlitettem — célszerü meghatározott mennyiséget, ugyancsak meghatározott rétegvastagságban megfigyelni, mert hiszen a szinmélység arányos a rétegvastagsággal. Nagy nehézséget okoz azonban e vizsgálat során a megfigyelt szin pontos megjelölése. Legcélszerübb volna egy-egy szines gyógyszeres folyadékra vonatkozólg egy vagy több szines anyagnak (pl. festék) pontosan mért mennyiségéből összehasonlitó oldatot készitени s igy a készitmény szinárnyalatát mesterségesen utánozni. Ez azonban gyakorlatilag roppant nehézkes, sőt legtöbbször keresztülvihetetlen feladat.

Egyes kutatók megpróbálták a szines folyadékok szinvizsgálatában az Ostwald-féle szinelméletet, illetve szinskáját gyakorlatilag alkalmazni. Ostwald szinelmélete szerint minden szin a teljes szinkép egy szinének változó mennyiségü fehér és fekete szinekkel képzett keveréke. A rendszerben a szinskála szinárnyalatait betükkel és számokkal jelöli. Igy egy-egy szinféleséget — a skála birtokában — pontosan lehet megjelölni.

Analitikai laboratóriumok részére jól használható módszer Dankwortt eljárása, aki a tinctúrákat a Pulfrich-féle fotometerben vizsgálta. A tinctúráknak a különböző szinü üvegszürőkön keresztül meghatározott fényelnyelő képessége (extinkció) jellemző érték a vizsgált tinctura szinére és annak intenzitására vonatkozólag. Több szinszürő alkalmazásával kapott extinkciókat grafikonon ábrázolva, a kapott pontokat összekötő görbe jellemző a tinctúrára.

Az Ostwald-féle szinskála és a Pulfrich-rendszerü fotometer segitségével folyékony gyógyszerek vagy oldatok szinét pontosan definiálhatjuk. Mindenesetre hát

rányt jelent mindkét esetben az, hogy a gyakorló gyógyszerész részére ezek az eszközök nem hozzáférhetők. Mindazonáltal célszerü volna, ha a következő Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztői megjelölnék a színes gyógyszerek, főként a kémiailag nem egységes növényi kivonatok extinkcióját, vagy az Ostwald-féle szinskála alapján jellemeznék azok színét, ilyenmódon ugyanis értékes támpont lenne az ellenőrző vizsgálat alkalmával e gyakran nehezen jellemezhető készitmények egyik fontos fizikai tulajdonságának, a szinnek definiálására.

A gyakorló gyógyszerész számára legmegfelelőbb módszer az az eljárás, hogy a vizsgálandó kérdéses gyógyszeres folyadék színét egyenlő rétegvastagságban összehasonlitja a jó alapanyagból sajátmaga által előállitott gondos készitmény színével.

Növényi kivonatok (extractumok, tincturák, infusumok stb.) színének vizsgálatakor feltétlenül figyelembe kell venni a készitmény „elöregedését", azt a jelenséget, amely a tinctura stb. eltartása közben a hőváltozás, a fény, különösen az ultraibolya sugarak, továbbá a levegő oxygénjének stb. hatására következik be. E változások során a készitmény helyes eltartása esetén is kisebb-nagyobb mértékben módosul annak hydrogenion-koncentrációja, csapadék vagy zavarosodás is keletkezhet, de nem utolsó sorban megváltozhat a szin is. Tulzott követelmény lenne tehát a növényi drógokból előállitott folyékony gyógyszerek színére egy értéket megadni, hanem a szinárnyalatot határértékkel lehetne megjelölni.

Porok színének vizsgálatát célszerüen ugy végezhetjük, hogy a vizsgálandó finom port (ha szükséges poritjuk) kártyával lesimitva, fehér irópapiron vagy porcellánlapon vizsgáljuk meg. Igy állapithatjuk meg pl. a kozmetikai készitményekben fontos talcum fehér vagy szürkés fehér színét.

Már az eddig elmondottakból is kitünik, hogy a szin gyakran jellemző volta miatt felhasználható a gyógyszer azonosságának megállapitására, de más esetekben a tisztaságra, a készitmény helyes előállitására és eltartására, illetve bomlatlanságára, sőt bizonyos esetekben a hatóanyagtartalomra is lehet következtetni abból. Az elmondottak bizonyitására néhány gyakorlati példát emlitek.

A Syrupus Ferri jodati és a Syrupus Hypophosphorosus comp. halványzöld-, illetve sárga szine a gyógyszerkönyv előirásával ellentétes sötét helyen való eltartáskor rövidesen barnára változik, végül csaknem fekete szint ölt. A szinváltozás a hatás szempontjából fontos és értékes ferrovas oxydációjával kapcsolatos.

Az Ascorbinsav tabletta a hatóanyag bomlása folytán gyakran megsárgul. A szineződést elősegiti a készités során a granuláláskor alkalmazott hő (pl. forró granuláló folyadék, vagy magas hőfokon végzett száritás), vagy eltartás közben a levegő oxygenje. Ezért különös gondot kell tehát forditani az előállitásra és az eltartásra. Helyes eltartás: jól zárt üvegfiolában, vagy üvegedényben. Hasonlóan megsárgulhat az amidazophentabletta és az ugyancsak amidazophent tartalmazó barbamid tabletta is. A meg nem felelő módon készült Compr. Theobromini Jodati eltartás közben néha foltosan megbarnul.

A steril oldatokra vonatkozólag a Ph. Hg IV. előirja, hogy ha valamely oldat eredetileg szintelen, annak sterilezés után sem szabad szineződnie. Ezért nem célszerü a barna szinü ampulla üveg, mert ott a szineződést nem figyelhetjük meg. A fény káros hatása ellen többnyire kellő védelmet nyujt a kartondobozburkolat.

Oldatok szineződése bekövetkezhet a meleg, a lugosság hatására, vagy néhány összeférhetetlen esetben kémiai reakció folytán. Igy a hatóanyag legalábbis részbeni bomlásával kapcsolatosan az ascorbinsav, a Coffein. natr. benzoic. és salicylic., a dextrose, a sósavas morphin, a g. Strophantin, az adrenalin és a Cocain. nov. hydrochloric. cum adrenalino oldat megsárgul, a chinin-urethan oldat pedig zöldre szineződhet a szabálytalan készitéskor.

Hosszabb idő után, eltartás közben sötétvörös szint ölt az eredetileg szintelen Acidum carbolicum liquefact., viszont a fény hatására fokozatosan halványodik, később csaknem teljesen eltünik a Collyrium adstringens lut. és az Oleum Amygdalae sárga szine. Oxydatio következtében a chloros viz aktiv chlortartalma fokozatosan sósavvá alakul át s közben a friss készitmény halványzöld szine lassan eltünik. Nem térhetek ki valamennyi fényérzékeny gyógyszer felsorolására, éppen csak megemlitem az ezüstvegyületeket, amelyek fény hatására megszürkülnek. Az Ung. Argenti nitr. sec. Mikulitz készitéskor világosbarna szinü, de már rövid idő után ezüstnitrát redukciója folytán megfeketedik.

A Supp. Haemorrhoidalia szine — ha nem kellő gonddal készült — eltartás közben sérgára változik. Az elszineződésben jelentős szerepe van a nedvességnek.

Szennyezés következtében több gyógyszerünk szineződik, illetve a tiszta készitmény színétől eltérő szint ölt. Ha az Aluminium acetic. tart. solutumot vassal szennyezett Calcium carbonatból készitjük, akkor az oldat zöldessárga szinü. Ismeretes, hogy az ólomoxyd vörösesbarna akkor, ha ólomperoxydot is tartalmaz. Az ilyen készitmény a bázisos ólomacetat előállitásakor nagyon nehezen és akkor sem tökéletesen reagál az ólomacetáttal. Ezért a Gyógyszerkönyv előirása szerint halványsárga szinü, tehát ólomhyperoxydtól mentes ólomoxydot kell felhasználni.

A nyers növényi olajok szine általában sötétbarna, mig a finomitott olajok halványsárga szinüek. (Különösen áll ez az ol. lini esetében.) Szennyezés, illetve bomlás következtében előfordul a salycylsav, továbbá a Calc. acetylosalicylicum halvány rózsaszinü szineződése.

A készitmény hatóanyagtartalmával arányosan változik az emlitetteken kivül még több készitmény szine. Jól megfigyelhető a Ferrum carbonicum saccharatum szinváltozása és ferrovas tartalma között az összefüggés. Az Egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben cerimetrián és kolorimetriában végzett vizsgálatok szerint az a készitmény, melynek szine az előállitáskor zöldesszürke, az összes vastartalom 91—96 százalékában tartalmaz ferrovasat. Célszerütlen eltartás közben a ferrovastartalom fokozatosan csökken, ugyanekkor a készitmény megbarnul. Igy a szürkésbarna szinü 79 százalék, a kifejezetten barna szinü Ferrum carbonicum saccharatum pedig már csak 56—60 százalék arányban tartalmaz ferrovasat.

A gyógyszerek színének és a szinváltozásoknak felsorolása korántsem teljes, de az nem is volt célom. Inkább az egyes csoportokból a változás különböző fajtái közül soroltam fel néhány jellemző esetet annak bizonyitására, hogy a táraasztal mellett dolgozó gyógyszerésznek mennyire meg kell figyelnie az állványedényben eléje kerülő gyógyszereket, továbbá, hogy a jó anyagismerettel rendelkező gyógyszerész a gyógyszer színéből — a többi külső sajátság mellett — milyen sokirányu és fontos következtetéseket vonhat le.

Jellem- és korrajz

Megfigyelhettük már a mi félévszázados tapasztalatainkból is, hogy amilyen politikai rendszer volt, amilyen szél fujt, a percemberkék mindig a hatalom árnyékában érezték jól magukat. Ezek alkották mindig a tömeget, ezek voltak a mindenkori szinház népsége és katonasága.

Ezek a gerincnélküli tömegek szedték fel az odadobott koncot, legmélyebb alázattal behódolva a koreszme előtt s a mindenkor kitermelt bálványt gondolkodás nélkül elfogadták és érdekünknek megfelelően imádták. A modern bálványimádás klasszikus idejében, az elmult, átkos emlékü hitler-szálasi korszakban, bő tapasztalatokat szereztünk e téren s ma már, sine ira et studio, beszélhetünk róla és elkezdhetjük a történelem számára megörökiteni és az eddig ismert anyagokat egymás mellé sorakoztatni.

A hitleri szennyes forgatag felkavarta az európai országok látszólagos nyugodt korszakát, betört a fajelmélet tetszetős propagandájával és megkezdődött a jó magyar televényen a gonoszság virágzása.

Egyszeriben felbukkantak a jó kertészek, velük született rosszaságukkal és nagy szeretettel öntözték a trágyás ágyakat s mesterséges napsütéssel, egy torz világból, — félelmes gyümölcs termett.

A szüret ideje elkövetkezett és bőséges termést hozott. Soha nem látott vigalom, — egy örökéletre való berendezkedés, a vágyak beteljesülése, a szorgalmas munka eredményét, a más vagyonát gátlás nélkül sajátjukká minősitve, — egyszeribe gazdagok és megelégedettek lettek. Közben a megszállottak vad dühével, a barbár korszakot meghazudtolva, legválogatottabb kegyetlenséggel gyilkolták le százezreit embertársaiknak, hogy az előrelátható felelősségrevonást mennél kissebbre zsugoritsák.

A homokóra percmutatója ijesztően rohant, egy szép napon megállt az óra. Még próbálták a szerkezet berozsdásodott kerekeit javitgatni, de nem sikerült.

A felszabadulás készületlenül érte a demokráciát. Ezt már több izben letárgyaltuk, elmulasztottuk a gyáva patkányhadat egyszer s mindenkorra elintézni, de mentségül szoktuk felhozni, hogy a marxisták kollektiv leszámolást nem ismernek. Félremagyarázták és gyengeségnek minősitették, példa nélküli türelmünkkel, amely az akkori helyzetből adódott, visszaéltek és megkezdődtek a gonosz támadások a demokrácia ellen. Nem mondom, sok kárt okoztak már eddig is. Azt a rengeteg energiát igénylő harcot és munkát, amit a reakció és ellenforradalom kártevői ellen 2 év óta kénytelenek voltunk folytatni, jobban felhasználtuk volna, ugy az ujjáépités, mint a demokrácia megszilárditása terén.

Nem mi vagyunk az oka, hogy ez igy történt és nem az utolsó nagyferenci jelenetet fejezzük be. Még sok-sok láthatatlan ellenség dolgozik a demokrácia ellen és mindaddig dolgozni fog, mig beteges balga agyuk magától rá nem jön arra, hogy a csodavárás ideje elmult és se a nyugat a kelettel, sem az ország demokratikus erői nem fognak háborut folytatni egymással, azért, hogy itt, vagy bárhol a világon, mégegyszer fasizmus legyen.

Az, hogy a lehanyatlóban levő kapitalizmus vivja irtózatos harcát, az egyre feltörekvő dolgozó társadalom ellen, semmi esetre sem az a harc, amit e konok, elszánt, régi rabló ösztönét kielégiteni akaró fasista elképzel magának.

Az uj demokrácia a második világháboruban megkezdődött. Az uj demokratikus európai országok. — mint Jugoszlávia, Bulgária, Lengyelország, Csehszlovákia, Albánia, már szintén felszámolták a nagybirtokot. Még meg van a termelőeszközök magántulajdonának rendszere, de a nagy ipari, közlekedési vállalatok és a hitelintézetek az állam tulajdonát képezik és maga az állam, valamint azok karhatalma nem az egyén hatalmas pénzgyüjtője, hanem a város, falu, tanya dolgozóinak (szellemi, fizikai egyaránt) érdekelt szolgálja.

Még mindig dajkamesével szórakoztatják a sokszor csalódott magyar társadalmat. A demokrácia ellenségei mint propagandát, a magántulajdon megszüntetését hazudozzák. A legtökéletesebb szocialista országban, Oroszországban, világosan kialakult előttünk a kép, hogy amig a régi feudális, orosz elnyomatás alatti tömeg átnevelése meg nem történt, szükség volt népbiztosokra — ma miniszterek, — szükség volt a hadseregben politikai megbizottakra, — ma már rendes, tábornoki, tiszti disztinkcióval ellátott hadsereg —, szükség volt az egyén érdekeinek félretevésére, mert azt a hatalmas 30 éves programot, melyet 1917-től megvalósitottak, enélkül el nem érhették. Ma már *ott is a törvény védi a magántulajdont is.* Egyszóval nem a dolgozók magántulajdonáról, hanem a hatalmas vállalatok (ipari, közlekedési), nagybirtokok és ezek termelőeszközeiről van és lesz szó.

A régi állami apparátust a Szovjetunió összezuzta; nálunk ez nem történt meg és az uj rendszer hiveinek szakadatlan beáramlásával *fokozatosan* épitjük a demokráciát. Ez még nem szocialista állam, de már többé nem is kapitalista. Az adottság meg van a tökéletes szocialista állam felé, a termelő eszközök államositásával, de az ország mai helyzete, egy 3 éves vagy 5 éves tervvel tudja csak ezt tökéletesen megvalósitani. S ha látja a nép, hogy életszinvonala emelkedik, a rablógazdálkodást felváltja a racionális gazdálkodás, ha látja értelmét munkásságának, akkor hiába jönnek mindenféle régről ismert syrénhangokkal a dolgozó nép maga állapitja meg, amit eddig csak sejtett, hogy a demokrácia testére szabatott és eddig csak becsapták, és mindig csak az orruknál fogva vezették őket. Amikor látni fogja,

hogy a paraszt tulajdonosa földjének, az iparos műhelyének, a kereskedő üzletének, a kis gyáros saját gyárának, stb., ezzel szemben a nagy bányák, az iparvállalatok, közlekedési és bank vállalatok államositva lesznek, ezeket az állam igazgatja, akkor kinyilik a szeme és felméri az eredményt és különbséget.

Nálunk sem lesz akkor már szükség olyan intézkedésekre, amely látszólag ellenzésre talál és ezt a demokrácia ellenségei, terrorintézkedésnek minősitik, akkor váltja fel a napi politikát a gazdasági politika, s akkor jön el az az idő, amikor nem kell tartani a percemberkék jellemtelenségétől, mely oly sok zavart okoz a demokrácia felépitésében.

Mi álljuk továbbra is megfeszitett lábbal és izmos karral az ország érdekében szükséges erőfeszitést és ha elgyengülünk, itt marad a komoly átnevelt ifjuság utánpótlási hada, amely soha többé nem engedi az országot arra a szakadékra vinni, aminek tanui voltunk az utolsó időben.

MÁRKUS DEZSŐ

A kivonatok ballasztanyagai

Irta: SPERGELY BÉLA okl. gyógyszerész

(Folytatás.)

PENTÓZOK

A legismertebb cukorféleségek közül a pentózok, szabadon nem fordulnak elő a növényekben, hanem részben a glükozidákban, ugymint az aloe, frangula antraglükozidáiban, a gentiánában, az adonis vernálisban (Adonidosid, Adonivernosid), de a nukleinsavban is megtaláljuk, mint riboset. Az itt emlitett kötött pentozokat mindenkor a metilpentoze kiséri, ami abban különbözik a pentozetól, hogy egy H metilgyökkel van helyettesitve

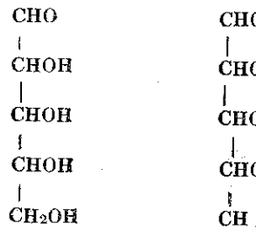

ARABINOSE

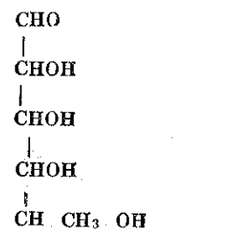

RHAMNOSE METILPENTOSE

A pentozok polimer származékai a pentozánok. Ebbe a csoportba tartozik igen sok gummi és nyálka. Ezek gyakran a sejtfalnak épitőelemeit is alkotják.

A HEMICELLULOZE ÉS A PENTOZAN, MINT A SEJTFAL ÉPITŐ ELEMEI

A sejtfal tudvalévően legnagyobbrészt cellulozéból áll, melyre még röviden visszatérünk. A celluloze, mint ismeretes, vizben oldhatatlan és ásványi savakkal huzamosabb ideig főzve szőlőcukorra (glükoz) esik szét. A sejtfal képzésében ezenkivül olyan elemek is részt vesznek, melyek vizben oldhatatlanok ugyan, de gyenge ásványi savakkal rövid ideig főzve könnyen szétesnek mannozéra, galaktozéra, arabinozra, vagy xilozra. Ezeket az anyagokat hemicelluloz néven foglaljuk össze, tekintet nélkül arra, hogy tartalék tápanyagot, vagy sejtfalépitő-anyagot képeznek. Az idevonatkozó kutatások azt mutatták, hogy a magvak tápszöveteiben lévő hemicelluloz kizárólag mannozból, galaktózból, vagy arabinozból van felépitve, de sohasem tartalmaznak xylozt. Mig a sejtfalban lévő hemicelluloz xylózt és galaktózt ad. Ezért az előbbieket mannánok, galaktánok, vagy arabánok, az utóbbiakat xylánok, vagy galaktánok néven jelöljük. De hemicellulozék között számtalan olyant találunk, melyek az előbb emlitett pentózok keverékéből épülnek fel, melyek esetről esetre igen változó összetételt mutatnak. A pektinek szintén ide tartoznak, ezek sok növény nedvében találhatók. Éretlen gyümölcsökben pektozt találunk, amely vizben nem oldódik, éréskor a pektináz enzim pektinné alakitja. A pektoz a fiatal sejtfalak középlemezében halmozódik fel.

A hemicellulozokat kémiai tulajdonságok szerint tovább osztályozzák a biokémikusok, ugyanis vannak nezen és könnyen hidrolizálható származékok, melyek mindig vegyesen nyerhetők ki a növényi részekből.

A növény minden részében találunk hemicellulozokat. A levelekben, a lágy szárakban, rizómákban, az elfásodott részekben, ugy, hogy ezek a vegyületek sok kivonatnak képezhetik tartalmi részét.

HEXOZOK

Az asszimiláció termékei között, a pentózok mellett, a hexozoknak van a legnagyobb jelentőségük, mert ezek képezik kiinduló vegyületét az általában szénhidrátoknak nevezett óriási biokémiai vegyületcsoportnak. Azonban feltünő, hogy az organikus kémiában szintetikusan előállitott nagyszámu hexoz közül igen kevés az, amelyet a növényi szervezet képez és amely szabadon is előfordul a növényekben. A d glükozén és a d fruktozén kivül a többi, mint a mannoze, galaktoze, stb., csak mint polimer termékek ismeretesek nagyobb tömegekben.

A cukoralkoholok közül a mannit a legelterjedtebb,

„TERLA"
Gyógyszerészek Szövetkezete Kft.
B U D A P E S T
Központi iroda, üzem és rendelés felvétel:
VII., KIRÁLY-u. 67 I. EM. 7
Telefon: 421—926
Steril kötszerüzem. Comprimaták. Betegápolási cikkek.

éppen ugy, mint a heptit, de a heptozét még nem sikerült szabad állapotban kimutatni.

A biokémiai szempontból legfontosabb glükoz és fruktoz cukormolekula gyürüs alakjáról kivánok még néhány szót szólni.

Az utóbbi évek cukorkutatásai ugyanis azt mutatták, hogy a glükoznak van egy állandó, és van egy keresztbé állandó, de nagyon reakcióképes alakja.

Az első esetben az O hid az 1—5, a második esetben az 1—4 C atomot köti össze.

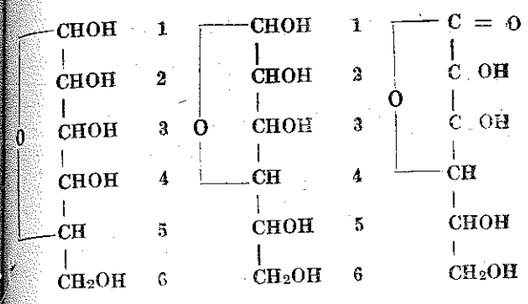

Pyranose (aldos) Furanose (aldos) l. ascorbinsav Vitamin C

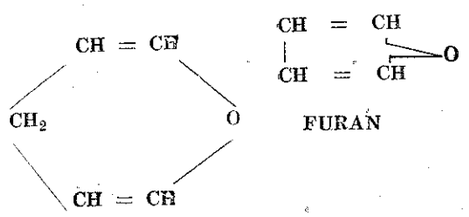

FURAN

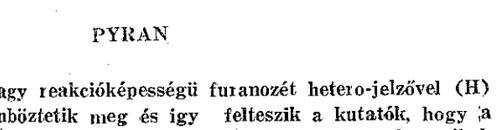

PYRAN

A nagy reakcióképességü furanozét hetero-jelzővel (H) különböztetik meg és igy felteszik a kutatók, hogy a biózok, a keményitő és egyéb polymer cukorszármazékok keletkezésénél a H cukorból indul ki a polimerizáció. Továbbmenve meisméflem, amit a foszfor tárgyalásánál emlitettem, hogy a cukor képződésénél a foszfor is igen fontos szerepet játszik: ugyanis furanose foszfátészter keletkezik, ami szintén amellett bizonyit, hogy mielőtt a cukor reakcióra lép, először a reakcióképesebb furanózévá alakul át.

ASCORBINSAV

Mielőtt áttérnék a magasabb szénatomu cukrokra, emlékezzünk meg az ascorbinsavról, mely a biokémikusok szerint a hexozból keletkezik. A hexoz és ascorbinsav között 4 H különbség van és ami a legfontosabb, kettős kötést találunk a molekulában. Ez a vegyület bennünket, mint erősen aktiv redox-vegyület érdekel és csak másodsorban beszélhetünk a C Vitaminról, mint ma már nélkülözhetetlen hatóanyagról.

Az ascorbinsav minden zöld növényi részben megtalálható, különösen levelekben, azonkivül termésekben, melyekből aránylag könyen elő lehet állitani. Igen sok ascorbinsavat tartamaz tudvalévőleg a citrom, a narancs, a csipkebogyó, a paprika, kelkáposzta, borsó, répa, burgonya, a fenyőfák tüievele. Az állati szervezetben a bennünket érdeklő organumokban a mellékvese-

Megbizható szőlőcukor készitmény a

DEXTROSE

„Krystosil" injekció

Kapnató
5, 10, 20 és 40%-os oldatban
1, 5, 10 és 50 ampullás
csomagolásban.

Krystosil: PH. H. IV. előiratának megfelelő Dextrose puriss kryst. sec. Szilágyi.

Készíti és forgalomba hozza:

SZILÁGYI
gyógyszervegyészeti laboratorium

kéreg, corpus luetum, a hipofizis első és hátsó lebenye, a lép, stb.-ben.

Némely állat maga épiti fel a saját szükségletére az ascorbinsavat, ahol ez már hormonnak tekinthető, de érdekes megfigyelés az, hogy a sarki népek szintén megélnek C-vitamin tartalmu táplálék nélkül. Miután vizben igen jól oldódik, minden vizes kivonatba belekerül, de oldható alkoholban is. Az oldhatóság azonban az alkohol C atomjának növekedésével csökken és igy a legjobban oldható metilalkoholban, még etilalkoholban is oldódik, de már amilalkoholban alig. Oldataiban rendkivül könnyen oxidálódó vegyület, de kristályos állapotban, levegőn is jól eltartható. Semleges, vagy lugos oldatban rövid idő alatt elbomlik, de leggyorsabban akkor, ha a hőmérséklet 60 fokra emelkedik. Ezért a drógokban, ha azt nem száritották kellő óvatossággal és az ascorbinsav a lugos plazmába kerül, ott elpusztul. Ugyancsak igy van ez a száritott főzelékféléknél is.

Nehéz fém, különösen a réz ionjai az ascorbinsav oxidációját katalizálják és ezért pld. a közönséges lepárolt vizben, melyben mindenkor vannak fémionok, az ascorbinsav rövid idő alatt oxidálódik, mig az üvegedényben készült kétszer lepárolt vizben az ascorbinsav a levegő oxigénjével szemben is elég ellenállónak bizonyult.

Az ascorbinsav a sejtben lefolyó folyamatoknak egész sorát katalizálja. Igy pld. katalizálja a tejsav, a tejcukor oxidációját, továbbá, abból a megállapitásból, hogy a formaldehid és a Ca/OH/$_2$ elegyében katalizálja a formoze képződést, arra következtetnek, hogy az asszimilációs folyamatoknál is ugyanez a szerepe lehet.

A növényi sejtekben azonban nemcsak szabad as-

corbinsavat, hanem dehidro ascorbinsavat és kötött alakban, mint ascorbigént is találtak, mind a három alakban aktiv C-vitamin hatást fejt ki. Érdekes megjegyezni, hogy kötött alakban az oxidációval és hővel szemben igen ellenálló és ennek köszönhetjük, hogy táplálékunkban a főzés alkalmával marad valami C-vitamin.

Ma már két német szabadalom szerint mesterségesen állitanak elő 2 keto-l gulonsav-metilesztert, melylyel a táplálékban pótoják a C-vitamint. Egy másik szabadalom szerint az ascorbinsav valamely sóját zsirsav kloriddal (palmitinsav chlorid) zsirban oldódó C-vitaminná alakitják át, rövid ideig melegitve.

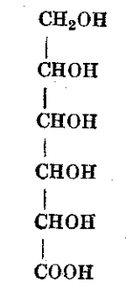

D R P 629776

D R P 629727

Gulonsav

A HEXOZOK POLIMER SZÁRMAZÉKAI

Ha több cukor molekula egyesül egymással egy magasabb származékká, akkor:

1) kristályosodó, vizben oldódó származékok, bióz, trióz, tetrózok keletkeznek, melyeket oligozahharidoknak nevezünk,

2) nagy molekuláju, szol-okat képező kolloid természetü, vagy oldhatatlan termékek jönnek létre, melyeket polizahharidok névvel foglalunk össze.

A természetben előforduló biózokat három csoportba soroljuk. Előbb azonban fussuk át azt a két kapcsolási lehetőséget, melyek a cukormolekulák kémiai tulajdonságait olyannyira meghatározzák. Kapcsolódhatik az egyik molekula aldehidje a másik molekula alkohol csoportjával és ugyancsak a másik molekula aldehid csoportjához. Az előző esetben megmarad a második cukormolekula aldehidje és igy savakká oxidálódik, mig, ha a kapcsolódás az aldehid csoportokban megy végbe, akkor elvész a második aldehid csoport is. Az ilyen biózok természetesen nem redukálnak.

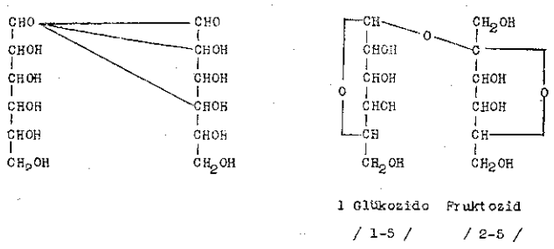

Ha mindkét aldehidcsoport kötve van, ugy az elnevezésben is kifejezésre jut és ezt -ozid toldalékkal jelezzük. Pld. glükozido-glükozid, nem redukáló bióz. Igy folytathatnánk ezt a maltozénál, a cellubiozénál és a laktoze eseteiben is.

A fiziológiai jelentősége a három bióznak nagyon különböző.

A Z a h h a r o z e mint fontos tápanyag szerepel a növényekben és természetesen belekerül a kivonatokba.

A M a l t o z e a keményitő és az állati keményitő: a glükogén hasadási terméke, a szétbontás természetesen enzimhatás.

A L a k t o z e tisztán állati termék és sohasem találjuk meg a növényvilágban.

TRIZAHHARIDOK

A növényvilágban találjuk meg elég elterjedten a r a f f i n o z é t a cukorrépában ($C_{18}H_{32}O_{16}$).

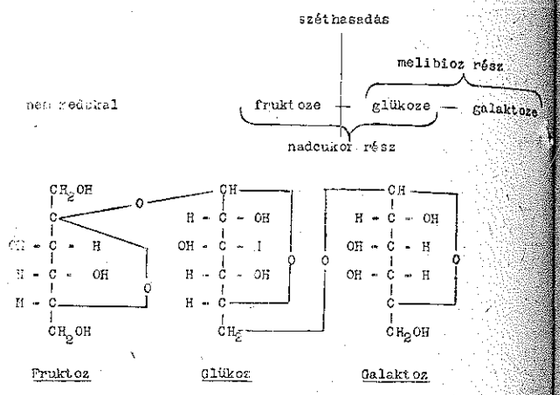

Gencianoze ($C_{18}H_{32}O_{16}$)-genciabioze glükoze
glükoze és fruktoze

Sztahioze $C_{24}H_{42}O_{21}$) raffinozéhoz hasonló szerkezettel bir, fruktoze, glukose, galaktoze, galaktoze. Nem redukál. Ez az egyedüli természetes dextro zahharid.

POLIÓZOK

A nagy molekuláju poliózok olyan képződményeit, melyek számtalan cukormolekulából állanak. A polimerizáció ugy áll elő, hogy minden cukormolekulából kilép egy mol, viz és igy a hexozok képlete ($C_6H_{12}O_6$) helyett az anhidro-hexoz-ból ($C_6H_{10}O_5$) épülnek fel a magasabb származékok. Minden esetben hosszu láncok keletkeznek, melyben a monozok glükozidikus kötésben kapcsolódnak egymáshoz. Nyilt kérdés maradt még ma is, hogy a poliózok hatalmas molekulái kizárólag fővegyértékkel kapcsolt molekulákból állanak-e, vagy több molekula alkot-e egy tömböt, ami mellékvegyértékkel összekapcsolt kisebb molekulákból áll.

Röviden emlitem, hogy Staudiger szerint a természetes celluloze kb. 750 hexoz molekulát tartalmaz és molekula-sulya kb. 120.000. Ezzel szemben a keményitő hexoz száma nem több, mint 20, a mannán molekuláiban pedig 80 hexoz tagot számláltak.

A celluloz a mai nézetek szerint a cellobiózak szabályos láncából áll (a cellobióz 2 mol glükoz β kötésben), melyben az egyes cellobioz tagok csavarmenetszerüen helyezkednek el a molekula-szál tengelyének irányában. A molekula ezen felépitesége a többi poliózoknál is hasonlóan van megállapitva, amit az is alátámaszt, hogy rövidebb és 3—4, vagy 6 C atomot tar-

talmazó hasadási termékeknél ugyanezt a szerkezetet állapitották meg.

Ez a molekula szerkezet a keményitőnél nem volt igazolható. A keményitőre vonatkozó ismereteink között a mi szempontunkból az a legfontosabb, hogy két részből áll, ugymint amilóze és amilópetkin-ből. A harmadik alakja, amivel szintén gyakran találkozunk, az állati keményitő: a glükogén. Azonban ezt az utóbbit nem kell külön tárgyalnunk, mert kémiai összetétele az amilopektinnel egyezik. A három keményitőfajta inkább fizikai és kémiai tulajdonságokban különbözik egymástól, továbbá abban, hogy egyik tartalmaz foszforsavat, a másik nem.

Több kutató állitja, hogy az amilóze 2 C_6-ból áll, mig az amilopektin és a glükogén 3 C_6-ból. Ez azonban továbbra is nyilt kérdés marad. De nincs még tisztázva az sem, hogy milyen biózok alkotják a keményitőt. Az kétségtelen, hogy a keményitő lebontásakor maltózt nyerünk, amely, mint tudjuk, 2 glükozéból áll α kötésben. Az azonban, hogy a maltóz valóban a keményitő építő eleme-e, vagy csak a szétesésekor keletkezik a tulajdonképeni építő biózokból, még mindig nincs tisztázva.

Visszatérve a keményitő két különböző anyagára, az amiloze simán oldódik vizben és egy kis-viszkozitásu kolloid oldatot képez. Jóddal az ismert kék reakciót adja. Az amilopektin nem oldódik vizben és vizzel főzve egy nagyon viszkozus csirizt képez. Jóddal ibolyavörös reakciót ad.

A különbség a két keményitő között, hogy az amiloze csaknem neutrális kémhatásu, elektrolitot nem tartalmazó, tiszta organikus anyag, mig az amilopektin sok kötött foszforsavat tartalmaz, ami kalciumhoz és káliumhoz van kapcsolva. Ezen összetételén alapulnak az amilopektin kolloid kémiai tulajdonságai, mert a foszforsav óvatos eltávolitása után az amilopektinből egy olyan anyagot lehet nyerni, mely az amilozéval azonos.

A harmadik keményitő a glükogén, mely az állati szervezetben és az egysejtü szervezetekben, valamint az élesztőben is az anyagcsere terméke. Mindenben hasonló az amilopektinhez. Foszforsavat is tartalmaz organikus kötésben. Fizikai sajátságaiban azonban különbözik tőle, mert vizben oldható, nem ad csirizt és jóddal megbarnul.

Szemben az eddig elmondott tartalékanyagokkal, meg kell emlékeznünk a kitinről, mely a rovarok testének védelmét célozza. Miután ez gyógyszeres kenőcsök és tapaszok ballasztanyagát képezi, célszerü lesz az összetételét ismertetni. Minden oldószerben oldhatatlan vegyület, mely a glükozaminból keletkezik, ugy, hogy amino-csoportjába egy ecetsavgyök kapcsolódik. Az acetil-glükozaminok egymás között glükozidikus kötésben vannak.

Miután az amino-cukrok a mucinoknak és a mucoidoknak, a nyálkaanyagoknak is alkatrésze, közel fekszik a valósághoz az a feltevés, hogy a kitin ezekből a nyálka anyagokból veszi eredetét, melyet a bőrfelületen választ ki az állati szervezet.

Nagyon megneheziti kiadóhivatalunk munkáját, hogy egy-egy gyógyszertár, ahol több előfizetője van lapunknak, egy befizetési lapon küldik be előfizetésüket. Itt a legnagyobb baj az, hogy igen sok esetben a pénz rendeltetéséről nem is emlékeznek meg. Minden cimváltozás azonnali közlését kérjük.

Korlátlan mennyiségben kaphatók a következő

CIBA

készítmények

AGOMENSIN	tabletta és injekció
ANDROSTIN	tabletta
ATOCHINOL	kenőcs
CARBANTREN	granula
CIBALGIN	cseppek
COAGULEN	injekció és por
CORAMIN	injekció
CORAMIN-R	tabletta
DIAL	injekció
DIGIFOLIN	cseppek
DIOCAIN	
ELBON	tabletta
ESIDRON	injekció
LIPOJODIN	tabletta
LUTOCYCLIN	tabletta és injekció
OVOCYCLIN	tabletta, injekció és kenőcs
PERANDREN	kenőcs és oldat
PERCAIN	tabletta és injekció
PERISTALTIN	tabletta és injekció
PRISCOL	tabletta, injekció, oldat és kenőcs
PRIVIN	oldat
RESYL	injekció
SISTOMENSIN	tabletta és injekció
SPASMO-CIBALGIN	kúp
TRASENTIN	injekció, tabletta és kúp

Magyarországi képviselő:
Jakitsch János, Budapest, V., Rudolf-tér 5. Telefon: 189-326

Szakmai krónika

Irja: Székely Jenő

Valaki ezzel a váratlan és meglepő kérdéssel fordult hozzám: — hallottad, hogy a gyógyszertártulajdonosok testületileg a kollektiv-jogositvány mellett óhajtanak állást foglalni? . . . Nem tagadom, hogy van érzékem a humor iránt, de erre nem számitottam. Gyanutlan kartársam nem tudta megérteni: miért nem hagyom már ebba a nevetést. Hiszen lényegében én magam is, sőt a szakszervezet is ezt akarta és ha jól meggondoljuk, azóta sem döntöttek másként.

EZ A KOLLEKTIV-JOGOSITVÁNY csak ugy lekerült a napirendről, mert közben szükségszerüen más szempontok érvényesültek. Annak a bizonyos jól felkészült és levitézlett kétforintos emlékiratnak azonban semmi szerepe sem volt a kollektiv-jogositvány háttérbe szoritásában. Az csak afféle ügyvédi mesterkedés volt. Látszólagos sikere, ha egyáltalában lett volna, egyedül abban állhatott, hogy kihasználta szakszervezetünk apró jogi ügyetlenségeit. Magyarán: a jólöltözött jogi agyafurtság szembeszállt a mezitelen lélekkel. És mégis lepereget ek rólunk keménynek szánt vágásai.

Mert hogy a mi elgondolásunkban valóban egy szalma lelke világitott, azt nem lehet letagadni. Minden ellenérvvel szemben is valljuk: csak annyi hibát követtünk el, hogy elkéstünk vele. Hogy a szakszervezet ilyen értelmü megnyilatkozása nem a földbirtokreformmal egyidőben történt. Akkor még mindenki természetesnek tartotta és magáévá is tette volna azt az elvet: a gyógyszertár azoké, akik dolgoznak benne . . .

Ennek a szakmai krónikának az a legfőbb feladata, hogy tárgyilagos adatokat gyüjtsön a gyógyszerészi történelem számára. Esetleg irja is . . . A kollektiv-jogositvány után elszabadult, majdnem teljesen egyéni utra terelődött a gyógyszerészi jogreform kérdése. A szakmának ezt a bizonytalanságát, ezt a kapkodását csupán tájékozatlanságunkkal magyarázhatjuk és mentegethetjük. Igen sokan félszavakból már titkos, de biztos rendeleteket adtak tovább. Eldobtak és ujra előszedtek különböző megoldásokat, ahogyan azt éppen a helyzeti szükségszerüség megkövetelte.

ENNEK OKÁT kétségtelenül a Gazdasági Főtanácsnak a Népjóléti Minisztériumhoz történt átiratában kereshetjük. Lényegében tehát a községesitésben és más közületek bekapcsolásában. Mert, hogy a reáljogu gyógyszertárakat inkább egy, mint öt éven belül valamilyen formában fel kell számolni, abban mindnyájan egyetértünk. De a községesités ellen már meg kellett mozdulni, mert ez már egyesek létérdekét veszélyezteti.

TALÁN itt csuszhatott be az a groteszk hiba, hogy a gyógyszertártulajdonosok a kollektiv-jogositvány mellett „óhajtanak" állást foglalni. Ha jól meggondoljuk, nem is olyan mulatságos. Mert ez mégis csak közelebb áll a magántulajdonhoz, — ez mégis csak magántulajdon. Azonfelül itt feltétlenül biznak a biztos kudarcban. Az ember összeférhetetlenségében az emberrel, a többirányu gazdálkodás csődjében, végül is az egyszemélyes jogositvány diadalában.

A községesités azonban már komoly veszedelem. Ez példa és intő példa a többiek felé, hogyan lehet a profit kikapcsolásával valóban és kizárólagosan csak a közegészségügy komoly szolgálatába szegődni? Ez már valami kényemetlen és fájdalmas törés az eddigi egyenes vonalon.

MUTASSSUNK RÁ egy ilyen szemléltető esetre ennek megvilágitására. Legutóbb a népbiróság megint felmentett egy gyógyszerészt. Ezzel egy hatósági kezelésbe vett gyógyszertár ujra magánkézbe került. Köztudomásu, hogy a hatósági gyógyszertárak általában ötven százalékkal nagyobb személyzettel dolgoznak, mint az azonos forgalmu magángyógyszertárak. Mi tehát az első lépés? Az alkalmazottak felét szélnek ereszteni. Mert csak igy érhetik el, hogy kevesebb emberrel több munkát végeztessenek és ezzel a saját hasznukat a legmesszebbmenően biztositsák. Egészen bizonyos, hogy a községi és közületi gyógyszertárak nem fognak senkit elbocsájtani. De hogy mi lenne az alkalmazottak sorsa, ha a hatósági gyógyszertárak sorra egyéni tulajdonba kerülnének, afelől még csak kétségünk sem lehet. A tőke ugyanis még akkor sem szentimentális, ha olyanok mellé szegődik, kik ma nagy fogadkozások közben verik a mellüket szociális felháborodásukban. A kivételek pedig nem e szakmából valók.

ISMERJÜK azokat a szempontokat is, amelyek körülbelül igy foglalhatók össze: ha már községesités, hát legyen az egész . . . Mert hogy pont ezeket a várva várt patikákat, mondjuk, községesitik, de a kinkeservesen igazolt nyilas gyógyszerészek, meg akik 1919 óta erősen vitatható érdemekért jutottak „közegészségügyi intézményükhöz", mintha semmisem történt volna, zavartalanul tollasodjanak tovább . . . Igen, igen, tudjuk, belátjuk, elfogadjuk, igazuk van. Demokráciánk napról-napra erősödik. Sor kerül mindenre és mindenkire. De lássa be mindenki, hogy egyszer el kell indulni és csinálni kell valamit. Aki az egészet akarja, az semmit sem akar. Mert az nem számol a lehetőségekkel és becsületes hátsó gandolattal igy harcol a községesités ténye és megvalósitása ellen.

AZ ELŐBB KISSÉ KESERÜEN leirtam: a kivételek pedig nem e szakmából valók. Most ujra visszamentem ezért a mondatért. Mert kü-

mondottan szakmai krónikát irok és gyakran talán a kelleténél jobban is vigyázok e szakma érzékenységére. Nem az a célom, hogy bántsak és elkeseritsek. De végre arról akarok beszélni, amiről szó van. Hogy itt vagyunk a nagy fárasztó várakozásban, összezsufolva, a legnagyobb bizonytalanságban és kapkodunk és tehetetlenségünkben egyenkint és csoportonkint hadat üzenünk egymásnak. Ezen bukik el sokszor minden épitő szándék. Egymást marjuk, ahelyett, hogy egyesült erővel nekikezdenénk az utépitésnek. Hiszen már csak néhány hétről van szó, hogy a népjóléti miniszter a kezünkbe adja azt a törvénytervezetet, mely a pályán dolgozók és velük az egész pálya sorsát meghatározza. Addig maradjunk csendben. Ne tiltakozzunk, ne javasoljunk, ne vágjunk elébe még csak apró kis tanácsokat se adjunk miniszterünknek.

A KIVÉTELEK PEDIG nem e szakmából valók. Véletlenül-e, vagy szándékosan, de éppen harmadszor irom már le ezt a nem egészen épületes mondatot. Nyilván van valami kifejezett célom vele. És most, hogy kerülgetem e mondatot és csoportositom körülötte a gondolatokat, eszembe jut, hogy már legelőször EZ iratta le velem. EZ motoszkált bennem. EZ sarkalt. EZ téritett el. EZ vitt mindig vissza. Most már látom, hogy ismétlések helyett mindjárt arról kellett volna beszélnem, hogy Budapest, az ország egyik legnagyobb gyógyszertárát alig néhány nappal ezelőtt átirták az apáról a fiura.

AZ APA nem is lehet más, mint amivé kora nevelte. Amivé egy kor „védnöksége" mellett nevelődött. Ha nem is pontosan hivatásának, de a gyógyszertárának mindenkori rabszolgája. Télen már reggel hatkor benn van, kisepri, kitakarit és befüt a kályhába. Tüdőgyulladása van és egy óvatlan pillanatban beszökik a patikába. Ugy viszik haza taxin a lakásába. Egyszerüen nem akarja, nem birja tudomásul venni, hogy az ő gyógyszertára nélküle bonyolitsa le akár egyetlen napi forgalmát is. A felszabadulás óta nagyon sok mindent belát és lassankint már nem neregnek le róla, hozzátapadnak a szociális érvelések. De meg kellene hazudtolnia korát, eddigi életformáját, ezzel együtt önmagát, ha teljesen át tudna alakulni. Szüksége sincs reá. Néhány kegyetlen negyvenes éntől eltekintve, mindig a napos oldalon élt. Sőt, ha a gyógyszertárat a mai helyzetében vizsgáljuk, bátran mondhatjuk azt is, hogy emellett hivatásának a rabszolgája. De még a mi szakmánkban is egy kiveszőben lévő embertipus. Hatvannyolcéves.

ÉS MOST MÉGIS átiratta a gyógyszertárát a fiára. A fiu: Örkény István gyógyszerész és iró. Figyelem, olvasom az irásait. Ismerem nemcsak az olvasók, hanem az irók véleményét is. A fiatalok esküsznek rá, hogy végre-végre ő az az iró, akire vártak. Őt már nem a kor neveli, mint az apját: ő maga neveli korát. Ezért megy élményszámba minden kis irói, sőt ujságirói karcolata is. Szocialista iró.

EZZEL éppen arra szeretnék rámutatni, hogy ő, Örkény István az a kivétel, akiért háromszor irtam le és háromszor cáfoltam meg egyetlen mondatot. Mert Örkény István iró ma a Csillag-gyógyszertár tulajdonosa. Ez pedig 1947-ben, egy szocialista irót sok mindenre kötelez. Nemcsak arra, hogy tovább nevelje korát, hanem arra is, hogy időnkint belenézzen patikája életébe. Örkény István nyilván meg sem ütközik szavaimon. A miniszter ugyanolyan jól tudta, mint mi, hogy kinek a nevére engedélyezte az ország egyik legnagyobb gyógyszertárának átirását. A tervbevett átruházhatatlanság szinte utolsó pillanatában.

AZ EMBER általában sok mindent magához mér, maga mérlegel, amikor más dolgára, bajára, elkötelezettségére rámutat. Hogy ugyan bizony, mit tennék én Örkény István helyében? Ha Örkény Hugó, aki különben igen kedves barátom, nem szégyenli a sepregetést, én is kezembe venném az uj kor seprüjét. Oly régi az a patika. És annyira más lett azóta a világ . . .

Igen tisztelt Kartárs Ur!

Felhivjuk szives figyelmét az **OMA-gyomormész** készitményünkre, melyet napilapokban állandóan hirdetünk, igy a közönség keresi. Saját jól felfogott érdekében ne hagyja kifogyni ezt a régi bevezetett kézi eladási cikket.

Beszerezhető: az összes nagykereskedőknél, vagy a HUNNIA-gyógyszertárban, Budapest, VII, Erzsébet-körut 56.

Kartársi üdvözlettel:
Kalán Gyula és dr. Balló Lajos
gyógyszerészek.

MEDICINA
GYÓGYSZERÁRUNAGYKERESKEDÉS KFT.
BUDAPEST, VI.,
HAJÓS UCCA 32
TELEFON: 120—261
Ismét a leggyorsabban és a legpontosabban és csak gyógyszertárak részére szállit.
TELEFON: 127—401

Molnár Erik előadása

„A történelemkutatás marxista módszere és szempontjai" cimmel Molnár Erik népjóléti miniszter előadást tartott a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti karán a Tudományos Inézetek marxista akadémiájának keretében. Arról beszélt, hogy valójában nincs olyan tudomány, mely a társadalmi élettől, az anyagi élettől, ezzel együtt pedig magától az osztályharctól elvonatkozhatna. Megemlékezett a polgári társadalom itéleteiről és előitéleteiről a marxizmussal szemben, mely végső fokon a marxizmus diszkreditálására törekszik. Csak igy történhetett, hogy a különböző korok és politikai irányok lassankint meghamisitották, átalakitották a történelmi materializmust Természetesen a marxizmus nem ismeri, nem ismerheti el ezeket a jelenségeket. Ledobja magáról

Ebben a megvilágitásban az előadó döntő jelentőségünek tartja a tömegek szükségletét, a tömegek életét . . . A dialektikus gondolkozással kapcsolatban rámutat a polgári demokrácia és a munkásforradalom eredetére és lényegére.

A dialektikus módszer ismertetésénél beszél az ideológiáról, mely egy osztály törekvéseit fejleszti ki. A kapitalizmus viszont ellentét a tőkés és a munkás között, de ellentét az egyes tőkések között is Ennek keretében alakulhatott ki a pusztán egyéni érdekre épités. Azzal a jelszóval, hogy egyedül ez vezet a tökéletes boldogság eléréséhez. A valóság azonban erre is rácáfolt. Nagyon jól tudjuk, hogy tényeket, az elnyomás tényeit különböző, többnyire hazug ideológiákkal támasztottak alá. Ennek egyik legtragikusabb példája: a fasizmus.

A cél mindig és mindenütt egy és ugyanaz volt: a valóságot elleplezni. A polgári társadalom előtt nem titok, hogy a multban nem volt ideológiájuk. Ahogyan maga az osztályharc keményen leszögezi: nem a kapitalista uralkodó osztály irányitja a politikát De a munkás és a tőkés között ott áll a kispolgár. Csak komoly társadalmi válságokon keresztül ébredhet öntudatra a munkásosztály a kapitalizmussal szemben. Az osztályerők a valóságos társadalmi válságot ellentétes formában tükrözik vissza. A haladó és marxista tudomány éppen ezt akarja áttörni . . .

Ez csak kusza, és nem is teljesen összefüggő töredék Molnár Erik értékes, magas szinvonalu előadásából. Célunk csupán a mondanivaló érzékeltetése és nem az egész előadás szabatos ismertetése. Annak végső kicsendülése: „a tudomány és a filozófia természeténél fogva a pártok és az osztályok harcának eszköze".

Különben lelkes hallgatóság figyelt az egyetemi padsorokban. És mintha az előadás helye ezt már előre meghatározta volna, főként a fiatalság jött el. Malnár Erik nyilván reájuk célzott előadása végén: akik eddig is erősek voltak marxista hitükben, azok megerősödhetnek.. De azért voltak ott olyanok is, akiknek az előadó igy üzent utolsó mondatában: — és akik eddig nem voltak marxisták, ezen az uton most azok is elindulhatnak a marxista igazság felé.

(SZÉKELY)

A szegedi egyetem

nem egy izben hozta lázba a tudományos világot, a Nóbeldijtól kezdve, sok uj felfedezésig. Ismét feltárult előttünk a természet csodás műhelye.

Dr. Iványics György szegedi egyet. tanár, akadémiai székfoglalóján, egy uj csodaszer felfedezéséről számol be, amely a chemotherápia amugyis megcsodált hatásait erősiti, s azonkivül kiterjed más betegségekre is.

Raphanin a neve az uj csodaszernek, amelyet a retekmag oldatából állitott elő. Hatásában felülmulja a Penicillint is, mert olyan baktériumokat, mint Typhus, Paratyphus, Koli, Kékgyennyesztőbaktérium, is elpusztit Az uj szer hatását a felfedező és munkatársai, saját magukon is kipróbálták. A kisérletek közben rájöttek, hogy a Raphaninnak csirázópótló hatása van, igy elképzelhető, hogy nemcsak az embergyógyászat, de a növénytenyésztés terén is milyen nagy perspektiva nyilik a tudomány előrehaladásának.

A Raphanin előállitása kizárólag a retekmagból történik. Sem a gyökérben, sem a levélben nem található, végső fokon egy szirup sürüségü folyadék alakjában kerül használatba.

Addig is, mig e nagy felfedezésről bővebben irhatunk, igyekeztünk izelitőt adni a felfedezésről és arról, hogy a legnagyobb elhagyatottságunkban is, dolgozik a magyar tudomány munkása és nem kell szégyenkeznünk a gazdag népek tudományos felfedezéseivel szemben. Megtesszük kötelességünket és a magyar tudomány régi hirnevét fokozni fogjuk.

(M.)

OBERLÄNDER GYULA
Budapest, VII, Nagyatádi Szabó-utca 31.
Telefon: 222-733.
gyógyszertári és laboratóriumi felszerelési cikkeket szállit
Compra tablettasajtológép és lepárlókészülékek gyártás alatt

A halogénmeghatározások néhány magyar vonatkozása

(DR. SCHULEK ELEMÉR egyetemi ny. r. tanár 1947. május 9.-én a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaságban tartott előadásának kivonata)

Földünk felépitésében az elemek közül az oxigén és szilicium játsszák a vezetőszerepet. Ezek alkotják földünk tömegének mintegy 75 százalékát. Az előadás tárgyát képező halogének közül a klór már csak 0.2%-kal, a fluor 0.026%-kal, a bróm 6.10-6%-kal, a jód pedig csupán 7.10-8%-kal szerepel a Földet alkotó eddig ismert 92 elem között. Mondanunk sem kell, hogy a számitásokban a Föld légkörével, az atmoszférával együtt szerepel; a számitások alapjául pedig a kémiai vizsgálódásokra hozzáférhető földkéreg: (mintegy 16 km mélységig), a litoszféra, a vizréteg: hidroszféra és a légréteg: atmoszféra kémiai összetétele szolgált. Az előfordulás gyakorisága szempontjából a halogének már az első sorban szerepelnek s ugyancsak ott találjuk azokat az élet szempontjából fontos elemek között is. A klór és a jod biológiai szerepe közismert, a fluorról az utolsó években hallottunk sokat a budapesti termálvizekkel kapcsolatban is. A brómról mint a gyógyszerek alkotórészéről szintén bőséges ismereteink vannak, bár az élet szempontjából való fontossága még nem kellően tanulmányozott. És ennek oka jórészt az, hogy a bróm analitikája még nincs kellően átdolgozva. Még nem rendelkezünk kellően érzékeny módszerekkel, melyek igen kis mennyiségü bróm biztos mérését lehetővé teszik. A jód szerepéről mindenesetre azért tudunk annyit, olyan sokat, mert biztos analitikai eljárásaink vannak, melyekkel a jód milliomodgrammnyi mennyiségeit, sőt ezek törtrészeit is kielégitő pontossággal mérhetjük. — A halogének analitikája a kémiának az a területe, amelyen magyar kutatók bőségesen és eredményesen vették ki részüket. A klór és a fluor analitikájának irodalmában magyar kutatók talán kisebb számmal szerepelnek. A ma használatos bróm- és jód-meghatározó mikro-eljárások alapgondolata azonban már magyar szerzőktől származik. A halogénmeghatározási eljárásokkal kapcsolatban főként azokra a nehézségekre kell rámutatnunk, melyek a a klór, a bróm és a jód egymás mellett való meghatározásakor jelentkeznek. — Tárgyalásunk során figyelmen kivül hagyjuk a fluor analitikáját. A klór, bróm és jód meghatározására szolgáló argentometriás eljárásokat nem tárgyaljuk részletesebben, mert azok közismertek. Csupán a gyógyszerészt közelről érdeklő argentometriás jodidmérést ismertetjük, mint olyat, mely a gyógyszerkönyvben szereplő *Solutio Jodi spirituosa* — ez káliumjodidot is tartalmaz — vagy a gyakran rendelt jódkáliumos-jódos kenőcs teljes vizsgálatára alkalmas. A mérés azon alapszik, hogy a szabad jódot a nátriumtioszulfát savképződés nélkül redukálja jodidionná. A szabad jód e méréséné keményitő oldatot használhatunk indikátorként. A szabad jód redukciója után a kititrált vizes oldatot (kenőcs esetén azt kloroformban oldjuk s viz hozzáadása után rázogatás közben titráljuk meg a szabad jódot s e két fázisu rendszerben végezzük a további mérést is) egy-két csepp p-etoxikrizoidin-oldattal (0.2%-os, legtömenyebb szesszel készült oldat) elegyitjük s 0.1 n. luggal éppen semlegesre (sárga szinre) állitjuk azt be. Az elfogyott kem-ek számából a jódtinktura tárolása alatt keletkezett sav (HJ és ecetsav) mennyiségét számithatjuk ki. Most még 0.5 kem p-etoxikrizoidint csurgatunk a reakciós elegyhez, melyet 200—250 kem deszt. vizzel elegyitettünk. Az igy előkészitett oldathoz addig csurgatunk 0.1 n. ezüstnitrát oldatot, mig a folyadék egyre erősödő borvörös szine a végpontnál hirtelen citromsárga szinüre változik át. Ez utóbbi eljárásnál az egyenértéksuly a molekulasuly. A p-etoxikrizoidint *Rózsa Pállal* együtt közölt dolgozatunkban ajánlottuk e célre, illetve hoztuk javaslatba, mint u. n. multiform-indikátort, mert az, mint sav-bázis, sőt mint redox indikátor is szerepelhet másfajta méréseknél A p-etoxikrizoidinnak, mint adszorpciós-indikátornak müködését a következőkép magyarázhatjuk. Az ezüst ionok hatására keletkező ezüstjodid részecskék jodid ionokat adszorbeálnak, miáltal azok negativ töltést nyernek. A komplex-ionok viszont a festék-kationokat (ezért végezhető ez az indikáció csupán semleges, vagy igen gyengén lugos közegben!) adszorbeálják ion-deformálódás folytán borvörös szinnel. Midőn az equivalencia-pont elérése után ezüst ionok jutnak feleslegbe, ezek a festék kationokat kiszoritják, miáltal az eredeti sárga szin áll ismét elő. Az eljárást külföldön is szivesen használják, mert a jódtinktura teljes analizise egy beméréséből elvégezhető, még 0.01 n. oldatokkal való dolgozás mellett is.

A klorid, bromid és jodid ionok egymás mellett való mérésével számos magyar kutató foglalkozott. *Winkler Lajos, Weszelszky Gyula, Bugarszky István és Horváth Géza, Ekkert László, Schay Géza, Szabó Zoltán, Szebellédy László* és még mások nevével találkozunk az irodalomban. Jómagam és munkatársaim: *Molnár László, Zapp Erika Laszlovszky József* is, behatóan foglalkoztunk és foglalkozunk e kérdéssel.

A jodid-ion mikro-meghatározása ma világszerte használt módjának alapgondolata *Winkler Lajos*-tól származik. Szerinte a *jodid-iont* gyengén savanyu közegben klórral jodáttá oxidáljuk. A klór feleslegét formalással elüzzük, a visszamaradt jodát-iont pedig KJ hozzáadása után jodometriásan mérjük. Miután a jodát-ion 6 egyenér-

ték jódot tesz szabaddá, a jód egyenértéksulya az atomsuly hatodrésze. Az eljárást a következő egyszerü egyenletekben rögzithetjük:

1) $J' + 3\ Cl_2 + 3H_2O \rightleftharpoons JO_3' + 6H' + 6Cl'$

2) $JO_3' + 5J' + 6H' \rightleftharpoons 3J_2 + 3H_2O$

Érdekes, hogy *Winkler Lajos* világszerte elterjedt módszerét *Weszelszky Gyula* ismertette először *Winkler* eredeti mérési adataival. Ugyane dolgozatban *Weszelszky Gyula* hasonló elven alapuló eljárást ajánlott a bromid-ion meghatározására. Weszelszky a bromid-iont karbonátos közegben brómáttá oxidálta. A klór zavaró hatását azáltal küszöböli ki, hogy a karbonátos reakciós elegyet szárazra párolja be, miáltal a hipoklorit kloráttá oxidálódik, mely csak nagyon savanyu közegben zavarja a képződött bromát meghatározását. *Szabó Zoltán* dolgozata szabatosabban tárgyalja a bromid-ion brómáttá való oxidációjának feltételeit. Kár, hogy *van den Meulen*, majd *Kolthoff* a magyar dolgozatokat nem ismerték s igy nem hivatkoznak kellőleg reájuk. Utóbbi szerző állapitotta meg teljes pontossággal a bromid-ion hipoklorittel való oxidációjának feltételeit. Ezek tárgyalásába azonban nem bocsátkozhatunk.

Térjünk még vissza néhány pillanatra a *Winkler-féle* jodometriás jodid-ion meghatározáshoz. E kiváló eljárás az alkáli bromidokban szennyezéskép mindig előforduló jodid mérésére nem használható, mert forraláskor a reakció megfordul s a jódot a reakciós közegből kiforraljuk. Eljárásom szerint kis mennyiségü jodid-ion savanyu közegben szinbrómmal, lugos közegben hipobromittal könnyen oxidálható, az oxidáló szer feleslege pedig fenollal eltávolitható, miközben tribrómfenol keletkezik.

3) $J' + 3BrO' = JO_3' + 3Br'$

A képződött jodát a 2) egyenlet értelmében jodometriásan mérhető. A gyógyszertárban tartott brómsók kicsiny jódtartalma azok mixoedema eseteiben tapasztalt kedvező hatását kellőleg magyarázza. Brómsóink jódtartalmát percek alatt megmérhetjük a következőképen. A vizsgálandó brómsóból kézimérlegen cg. pontossággal 5 g-t mérünk üvegdugós üvegbe s ezt kb. 50 kcm vizben oldjuk (az ammoniumbromidot előzetesen alkálihidroxiddal forraljuk, hogy a meghatározást zavaró ammoniát eltávolitsuk.) Az oldatba 2—3 csepp frissen készült nátriumhipobromitot* teszünk és jól összerázzuk a reakciós elegyet. 1-2 perc mulva a hipobromit-oldat feleslegét eltávolitjuk. Evégből kb. 0.5 kcm 5 százalékos fenololdatot öntünk az üvegbe s annak tartalmát több izben jól összerázzuk. Az üvegdugó csiszolatát megnedvesitő folyadék kicseréléséről oly módon gondoskodunk, hogy összerázás előtt és után a dugót kissé meglazitjuk. Az igy előkészitett reakciós elegyhez 2—3 cg KJ-ot dobunk, 1—2 csepp 1 százalékos keményitő-oldattal elegyitjük**, majd 1—2 kcm sósavval megsavanyitjuk. Ha a brómsó jodidot tartalmazott, ugy kék szineződést észlelünk. A kivált jódot 0.001 n. $Na_2S_2O_3$-tal mérhetjük.

A jódsóknak gyógyszerkönyvünkben ismertetett tartalmi meghatározása *Winkler Lajos*tól származik. Ezt az eljárást ismertnek tételezem fel, csupán arra hivom fel a figyelmet, hogy a reakcióban a jodidot elsőbbed szinjóddá, majd azt pozitiv töltésü jód-ionná oxidáljuk, mely a jelenlevő bromid-ionnal JBr-á egyesül:

4) $2J' \rightleftharpoons J_2 + 2e$

5) $J_2 \rightleftharpoons 2J' + 2e$

6) $J' + Br' \rightleftharpoons JBr$

E reakciók értelmében a jód egyenértéksulya az atomsuly, illetve alkálijodidokban azok molsulyának fele.

A bromidok meghatározására *Winkler Lajos* dolgozott ki eljárást, mely gyógyszerkönyvünkbe is belekerült. Mintegy 20 százalékos kénsavas közegben a bromidokat káliumpermanganát-oldattal forralás közben szinbrómmá oxidáljuk. A brómot forralással üzzük el. A mérőoldat utolsó cseppje a folyadékot rózsapirosra festi. Ha a klorid mennyisége 100 kcm.-enként a 20 mg-t nem haladja meg, ugy az a meghatározást sem zavarja.

Ugyancsak *Winkler* dolgozott ki eljárásokat, melyek kis mennyiségü bromid-ion meghatározását is lehetővé teszik. E módszerek egész kis mennyiségü (néhány γ) bróm meghatározására nem alkalmasak.

A közelmultban sokat foglalkoztunk igen kis mennyiségü bróm és jód mérésével. Az általunk javaslatba hozott eljárás alapját a következők képezik: Ha semleges, vagy igen gyengén savanyu közegben foglalt klorhoz káliumcianid-oldatot juttatunk, ugy a

7) $Cl_2 + CN' \rightleftharpoons ClCN + Cl'$

egyenlet értelmében klórcianid keletkezik. E vegyület jodiddal nem reagál. Dolgozatunkban már emlitettük, hogy a klór a jodid-iont pillanatszerüleg jodát-ionná oxidálja. E reakciót az 1) számu egyenletben rögzitettük. A fentiek szerint az oxidációhoz használt Cl_2 feleslegét nem kell kiforralnunk, ezt KCN hozzáadásával nem oxidáló tulajdonságu klórcianiddá alakithatjuk át. Igy a képződött jodát-ion jodometriás mérésének most már mi sem áll utjában. Ez egyszerü fogással a klór kiforralását elkerülhetjük. Az eljárás aprólékos részleteire: a klórcianid keletkezésének előfeltételeire, stb. e helyt nem terjeszkedhetünk ki, mert ez dolgozatunk szükre szabott kereteit már meghaladná. Csupán kiemeljük, hogy az eljárással 1—2 γ jód egy-két perc alatt jodometriásan 1 százaléknyi pontossággal a legszerényebben felszerelt laboratóriumban is minden nehézség nélkül meghatározható. A titrálásokat 0.001, esetleg 0.0005 n. $Na_2S_2O_3$-tal végezzük, melyet e célra a 0.1 n. oldatból esetenként higitással készitünk. Az eljárást a *bromidok* jelenléte zavarja.

Ha igen hig bromid oldathoz (a bróm mennyisége néhány γ) pár csepp klóros vizet öntünk, ugy bróm válik szabaddá, mely a klór feleslegével brómkloridot ad. E vegyület citromsárga szinnel oldódik vizben s benne a bróm minden valószinüség szerint pozitiv töltéssel bir.

8) $Br' + Cl_2 = BrCl + Cl'$

Ha most a BrCl-t és szabad Cl_2-t tartalmazó vizes oldathoz KCN-t teszünk, ugy a Cl_2-ből a 7) egyenlet értelmében a jodid-ionra nézve nem oxidáló tulajdonságu ClCN keletkezik. Ugyanekkor a BrCl a cianid-ionnal a következő egyenlet szerint reagál:

9) $BrCl + CN' = BrCN + Cl'$

A brómcianid viszont (a vegyületben a bróm pozitiv töltéssel bir) a jodid-iont szinjódá oxidálja:

10) $BrCN + 2J' = J_2 + Br' + CN'$

A jód közismert módon $Na_2S_2O_3$-oldattal mérhető. A brómcianid keletkezésének, esetleges bomlásának többé-kevésbbé bonyolult részleteit itt ismét elhagyhatjuk s most röviden csak azt az eljárást közöljük, mellyel a mindennap használt konyhasónak brómtartalmát bármely egyszerü laboratóriumban egy-két perc alatt meghatározhatjuk.

A konyhasóból 10 százalékos oldatot készitünk s azt papiron kristálytisztára szürjük. Ez oldat 10 kcm-ének (= 1 g NaCl) kis üvegdugós üvegcsészében 4—5 csepp frissen telitett klóros vizet öntünk. Összerázás után 2 csepp frissen készült 5 százalékos KCN-oldatot juttatunk a reakciós elegyhez, majd többszöri összerázás után (az üvegdugó meglazitásáról ne feledkezzünk meg) 5—6 csepp 10 százalékos HCl-ot, 1 csepp keményitő oldatot, 3—4 cg KJ-ot adunk hozzá. 10 perc elteltével (a 10.) számu reakció u. n. időreakció!) a kivált jódot 0.001 n. $Na_2S_2O_3$-tal mérhetjük.

Igen messze vezetne, ha a két utolsónak közölt jodid- illetve bromid meghatározó jodometriás eljárás minden részletét fejtegetnénk, ha azokat a vizsgálatokat ismertetnénk, melyekkel 0.5—1 l ivóviz jód, illetve bróm-tartalmát határozhatjuk meg, csupán azt a kis desztilláló készüléket mutatjuk be, mellyel 1—2 γ jód és bróm elválasztását végezhetjük el.

Vizsgálataink folyamán eljárásainkat biológiai anyagok (szövetek, testnedvek, stb.) jód és brómtartalmának meghatározására is értékesiteni törekszünk.

*

1947. május 9-én a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság előadóülésén **Schulek Elemér** egyetemi ny. r. tanár, a „Szervetlen és analitikai kémiai intézet" igazgatója tartotta meg előadását, melyet a rendkivüli tudományos eseményeknek kijáró érdeklődés előzött meg. „A Gyógyszerész" hasábjain a Gyógyszerésztudományi Társaság elnöksége, az egyetemi tanári kar és a lap szerkesztői is sokszor kifogásolták, hogy a tudományos előadások iránt gyér az érdeklődés, a gyógyszerésztársadalom nem vesz részt a Társaság ülésein. A május 9-i ülésen ilyen panaszra nem volt ok: az előadóterem padsorait zsufolásig megtöltötték a kartársak, akik az előadó professzor mindvégig lebilincselő értekezését lelkes érdeklődéssel hallgatták meg. A hallgatóság a fentebb közölt részleteken kivül — melyeket **Schulek** professzor ur a gyakorló gyógyszerész szükségletét szem előtt tartva szives volt lapunk rendelkezésére bocsátani — megismerkedett azzal a nagyjelentőségü tudományos munkával, melyet a magyar tudósok végeztek a halogénmeghatározások területén. Ennek a munkának ujabb fázisai Schulek professzor irányitása alatt folytak és az elért nagyjelentőségü eredmények szellemes, gyorsan és biztosan elvégezhető mikro-analitikai eljárásokhoz vezettek, melyek közül néhányat frappáns formában be is mutatott az előadó. — A Gyógyszerésztudományi Társaság megjelent tagjai és vendégei nevében **Mozsonyi** professzor mondott köszönetet és egy kedves visszaemlékezéssel fejezte be az ülést: megemlitette, hogy néhány évtizeddel ezelőtt, mikor Schulek professzor még fiatal tanársegéd, egyben pedig Winkler professzor legkedvesebb és legkiválóbb tanitványa volt, a „kis Winkler" titulussal ruházták fel társai, jelezni akarván, hogy benne látják a tudós professzor méltó utódját. A hallgatóság ezután meleg ünneplésben részesitette **Schulek** professzort a rendkivüli értékü előadásért.

Dr. TURI PÁL

Uj kollektiv szerződés

Az egyes érdekképviseletekkel kötött kollektiv szerződések érvényességének határideje folyó évi augusztus hó 1-én lejár. Az uj kollektiv szerződések fontos pillérei lesznek a hároméves gazdasági tervnek, melynek sikerétől a magyar dolgozók gazdasági és politikai jövője függ.

Szakszervezetünk minden kérdésben tömegeink széles rétegeire támaszkodik, igy van ez a kollektiv szerződések megkötésénél is. Az uj kollektiv szerződések elkészitése folyamatban van, szükséges azonban az, hogy megismerjük az egyes szakosztályok, szakmák, üzemi bizottságok és egyes kartársaink véleményét is, *milyen változást tartanak szükségesnek az eddigi szerződésekkel szemben és mik az elgondolásaik az uj szerződésekre vonatkozóan.*

Intéző bizottságunk kijelölte azokat az elvtársakat, akik előkészitik e felhivás alapján a bérkalkulációt. *(M.)*

* 5 kcm. 5 százalékos NaOH-hoz 5 kcm. frissen készült telitett brómos vizet elegyitünk.

**Jó keményitő-oldatot a következőkép készithetünk: Tágasabb lombikban (300 kcm) 100 kcm vizet forralunk s ebben 0.1 g salicilsavat oldunk. A forrásban lévő oldathoz előzetesen kémcsőben kb. 20 kcm hideg vizben rázással eloszlatott 1 g keményitőt csurgatunk. A keményitőt addig főzzük az elpárolgó viz pótlásáról gondoskodva, mig gyengén opalizáló oldatot nyerünk. A lehütött oldatot szükség estén papiron szürjük. Az oldat változatlanul hónapokig eltartható.

A gyógyszertárak ellenőrzése és anyagvizsgálata

A gyógyszertárak müködésének ellenőrzése végeredményben a kiszolgáltatott szerek összetételének pontos meghatározásában is állhatna. S ezzel tulajdonképen a leglényegesebb része az ügynek el is lenne intézve. Azzonban már a régmult időben is az ellenőrzésre hivatott szervek belátták, hogy a kontrollálás ilyen mechanisztikusan egyoldalu és a lényegre tulzottan leegyszerüsitett megoldásával visszaélésekre igen sok lehetőséget és kisértési alkalmat adna. Ezért már a meg nem felelő árunak raktáron való tartását sem engedik meg. Továbbá a gyógyszerek helyesen való elkészitéséhez és expediálásához szükséges mindennemü eszköz, felszerelés, beruházás és helyiség is elő lett irva. *Ugy, ahogy ezt annakidején jónak látták.*

Jól tudjuk, hogy miként folytak le az apáink idejétől egészen a legutóbbi évekig a patikák ellenőrzései. Nem is beszélve arról a különösen vidéki helyeken tapasztalható, idillikus symbiosisról, melyben a „megyei" tisztiorvos és a „gutgesint" patikus éltek. A közegészségügyi közigazgatás a háboru előtti időkben mindinkább rájött az ellenőrzés elavult, szakszerütlen, sőt gyakran visszás voltára. Ezért fokozatosan igyekeztek is javitani a helyzeten. Intenzivebben bekapcsolták az OKI-t, illetve annak gyógyszeranalysisben külföldi viszonylatban is elsőosztálvu chemikusait. Nevezettek ki is szállták a tisziorvossal, vagy anélkül, sőt még azt is megtették, hogy magukkal hoztak egy szükséglaboratóriumi felszerelést és ott helyenyében meg is vizsgálták a kivett mintákat. De ezekkel mind csak azt bizonyitották, hogy ők jó vegyészek és hogy a patikában csak kivülről hozott felszereléssel, normal oldatokkal stb. lehet vizsgálni. Viszont nem nyert beigazolást a vizsgálat egész mibenlétének helvessége. És pedig azért, mert a patikák lényegileg mindig ugyanazon régi elv szerint lettek ellenőrizve. Ez pedig nehézkes, lassu és igen ritkán veszi magának a fáradságot, hogy egyes patikákat végiglátogasson. Egy-egy vizsgálat direkt eseményszámba ment. A régebbi patriarchalis időkkel szemben némi kis javulás állott elő. A fővárosban, mondhatnánk, eltüntek vidéken csökkentek az előre bejelentett tisztiorvosi kiszállások. Közismert jelenség, amikor az előzetes értesités alapján a „patikavizsgálat" előtti napon a patikusné a cseléddel megjelenik a patikában, ott nagytakaritást csinál, mindent rendberak, ablakot tisztit, rézsulyokat szidoloztat. Az egész aktus már csak annál is inkább hasonlit a szokásos évi kötelezően előirt nyárvégi nagytakaritáshoz, mert egy füst alatt még az ünnepi ebéd is megfő a konyhában a tisztiorvos ur tiszteletére.

A gyógyszertárak komoly ellenőrzését elmulasztották, teljesen devalválták annak megbizhatóságát, majd később a fennforgó hibákat részben felismerve és azokat javitani akarva tehetetlen dilettantizmusba estek, amikor komoly tudományos irodalmi multu embereket, az OKI adjunktusait, kiemelték a munkahelyükről és őket is levitték a patikavizsgálathoz, hogy ezt az ócska módszert az intézetük és itt kifejtett munkásságuk révén saját személyes presztizsükkel komolyabb jelleggel ruházzák fel. Ha ez igy tovább folytatódott volna, nem kétséges az eredmény: az OKI ezen reszortra beosztott, jobb sorsra és nivósabb munkakörre érdemes chemikusainak pharmacognostainak stb. elbürokratizálódása. Ugyanis a patikavizsgálat avval nem sokat korszerüsödött, amikor a tudományokban és *a tudományos vizsgálatban* (és nem a patikavizsgálatban!) korszerüen felkészült egyének végzik ugyanazt, amit azelőtt a tisztiorvos. Mindenki a maga helyén, igy az OKI-emberek is a saját laboratoriumukban látják el legjobban a patikaellenőrzés szerepét amikor a beküldött mintákat a tőlük megszokott megbizható precizitással végzik.

A mintavételt azonban hagyják másra. Ez egy külön tudomány volt a multban is, de különösen ma. Más az, megvizsgálni a szenet, vagy tudni egy vagon szénből mintát venni, hogy a belőle kapott néhány gramból végzett vizsgálati eredmény a valóságot fedje. Ki hinné, hogy aki jó szénanalytikus, tud mintát is venni. Ehhez nem is kémiai tudás, hanem gyakorlat rutin kell, u. n. általános szakmai tudás. Mint ahogy a kereskedőnek kell tudni mintát venni egy vagon almából. Mint ahogy tudni kell, hogy melyik dinnyét lékelje meg a nagy rakomány átvételénél.

A gyógyszertárak ellenőrzésének, amint azt bevezetőben megállapitottam, leglényegesebb része az elkészitett anyagok megvizsgálása, természetesen *mintavétel* utján. Itt 100%-ig megbizható politikai multu, a gazdasági és kereskedelmi életet is ismerő gyógyszerészek alkalmazandók, akik már tudományos és egyéb szakmai jártassággal is rendelkeznek. Akiknek már van egy-két évtizedes gyógyszertári alkalmazotti multjuk, akik tudják, milyen „hátra tett" és kiadásra váró receptet érdemes „elkapni", akik ismerve a beszerzési lehetőségket, tudják, melyik szert mivel szokták „pótolni" vagy esetleg ki is hagyni. A minta leadásával egy időben meg is adják ilyen értelemben a gyakorlati tanácsaikat az OKI laboratoriumi embereinek, mivel ők ebben a tekintetben nem verzatusak. Pl. hogy amidopyrin mellett vagy *helyett* esetleg antipyrint, hydropyrin esetében részben vagy egészben natr. sal. stb. is található.

Ezek az emberek ismerik nemcsak az expedició, hanem a laborálások rejtelmeit is. Tudják, mik azok a galenikumok, amelyek köréből lehet a legeredményesebben hibavadászatot rendezni. Melyeket lehet nehezen jól megcsinálni, melyekből érdemes „elspórolni" a nehezen beszerezhető alapanyagot, vagy melyekbe „nem

érdemes" valamelyik „amugy sem hatásos" szert beletenni.

De ismerik ők a raktározás fortélyait is, amennyiben jegyzőkönyvbe veszik és megfelelően kommentálják, ha a gyógyszertárban theobrom natr. sal. nem található, de a Diuretines edény tele van.

Az előirt helyiségek megvannak, de esetleg észre veheti egy gyakorlott szem a laboratóriumnak nevezett helyiségről, hogy tulajdonképen nem más, mint nyári mosókonyha és hogy a szabályszerüen és polcra felfektetett poros üzleti könyvek, vizsgálati napló mechanikusan vannak vezetve.

Az ellenőrök meg kell kapják a jogot, ha jónak látják, a patika forgalmának egy vagy több napos ellenőrzésére s ezért akár napokat is bent ülhessenek a patikában.

S végül tudják az ellenőr-gyógyszerészek, hogy mely patikák azok, amelyek látogatása gyakran kivánatos, vagy ritkán is elégséges, vagy melyek teljesen megbizhatók. Hol kell órákat tölteni és hol lehet percekre benézni és csak egy pár stichpróbát venni. Mindezt bizzuk az ilyen szempontok alapján kiválogatott hivatalos szakemberek iniciativájára.

Csak az a fontos, hogy a közegészségügyi fórumaink ezen gyógyszerész-ellenőrei állandóan és szakadatlanul járják a patikákat és rójják az országot. Hogy ellentétben a mult idők megáporodott szellemével, ellenőrzendő tágabb lelkiismeretü gyógyszertár-vezetők ne pihenjék ki teljes nyugalomban a „patikavizsgálat" fáradalmait, ne legyenek biztosak afelől, hogy most már 8—10 hónapig nem lehet semmi baj. Hanem miként a diákok a dolgozat elkészitése közben tudják, hogy a tanár a padok között jár, ugy érezzék a gyógyszerészek, hogy bármikor megjelenhetik a hatósági gyógyszerész. Miként a munkafelügyelők, ők is ugy rójják állandóan a munkaterepet.

Magától értetődő végül a következő igen fontos szempont is: Mivel az OKI munkáját nem lehet tulterhelni, az ellenőrök mintavételüket és egyébfajta ellenőrzési módjaikat ugy kell hogy megválasszák, hogy lehetőleg minél kevesebbet foglalkoztassák az OKI-t, hogy minél hamarább eredményre vezessék a kémiai analysist előzetes véleményadásukkal. Sőt, ha lehet, a patika vezetésében, vagy az elkészitett anyagban a szabálytalanságot a helyszinen kémiai vizsgálat nélkül is konstatálják. Minden ellenőr minősitési százalékot kapjon, amely azt fejezze ki, hogy a beküldött minták, illetve a megejtett vizsgálatok hány százaléka volt eredményes. Ugyanugy, miként a mesterlövészeknél, akiknél a minősitési százalék azt jelenti, hogy a célba vett figurák hány százalékát sikerült kilőniök.

Ismétlem, csak a tára melletti, nagy praxissal rendelkező, a gazdasági élet rejtett inditó okait ismerő, pszichologiai tudásu kartársak jöjjenek számitásba. (Tudtommal jelenleg is van három hatósági ellenőr. Legalább ezeknek a hatáskörét kellene egyelőre ily módon meghatározni.) Hisz a régi rózsasándori időkben is tudták már, hogy a betyárból lesz a legjobb pandur. A mostani tamáskodás tehát helytelen, a tiszti gyógyszerészek kinevezésének rég huzódó ügyét az illetékes hivatalokban teljes erőnkből kell sürgetnünk.

Meg vagyok róla győződve, hogy a gyógyszerészek és különösen a gyógyszertárak felelős vezetőinek nagy többsége örömmel üdvözöl majd minden olyan intézkedést, amely a pálya szinvonalát és megbecsülését van végső fokon hivatva emelni, hogy egy, a való élet körülményeinek megfelelően megreformált ellenőrzés nemcsak hogy nem idegesiti, hanem éppen igazságuk és szabályos ténykedésük tudatában megnyugtatja őket. Mivel ezek után mindenféle célzatos és rosszindulatu hireszlések már eleve lehetetlenné vannak téve, állitásaim igazát legérdekesebben bizonyitja az a tény, hogy a budapesti gyógyszertártulajdonosok még a háboru előtti években felismerték az ellenőrzés meg nem felelő voltát és ezen ők maguk, hogy ugy mondjam, saját rezsiben változtatni akartak, amikor a gyógyszervizsgáló szervezetet megalapitották. Ez az intézmény azonban teljesen privát jellege és a hivatalos fórumok el nem ismerő álláspontja miatt elsorvadásra volt itélve.

A fentiekből tehát világosan kitünik, hogy milyen hézagpótló, nélkülözhetetlen a hatósági gyógyszertár-ellenőrök sürgős kinevezése.

Dr. Kemény György

Carbargon

Colloid ezüstöt tartalmazó nagy adsorbeáló képességü szén granulákban.

Foghuzásnál helyi érzéstelenitésre

Cocadrit

(Cocainum novum hydrochloricum 2% illetve 4% — adrenalinum hydrochloricum 0.002%) injectio.

Supergen

tabletta és pulvis

szilárd hydrogen hyperoxyd.

Előállitja és forgalomba hozza:

Servita Gyógyszergyár és Vegyipari Rt.

BUDAPEST, VII., SOMOGYI BÉLA-UT 1

Telefon: 22—66—30.

A vese és hugyutak betegségeinél alkalmazható gyógynövények

Irta: Varró Aladár Béla gyógyszerész

(Folytatás.)

A heveny vesegyulladásnál első teendőnk, az étrendi utasitások céltudatos beállitása, hogy a vesét tehermentesitsük és kiméljük. Ez jön tekintetbe a nephrosisnál is. Az izzasztószerek is számitásba jöhetnek ott, ahol a szív állapota azt megengedi. Vesebajoknál általában, hugyhajtókat elővigyázatosan, a felhasználandó szer és a kórkép tökéletes ismeretében adhatjuk, mert tulnyomó részük a vesét feleslegesen izgathatja.

Gyógynövényeink között, kétséget kizáróan rendelkezünk olyan drógokkal, melyek károsan nem izgatják a vesét és nyugodt lelkiismerettel rendelhetők. Ennek köszönhető, hogy a modern orvosi kezelés is alkalmazza őket.

Említésre méltó elsőhelyen, a **fehér nyirfa levele** (Betula (alba) pubescens). Főzetét nátrium hydrocarbonicum hozzáadásával diureticus hatásban fokozhatjuk. A vizeletben ezzel a fehérjekiválasztás jelentékenyen csökken. Hasonló célra fel lehet használni a **bazsalikomot** (Ocium basilicum), az **aranyvesszőt** (Solidago virga aurea) főzet formájában, a **zászpának** (Veratrum album) tinkturáját 5—6 napon át 10—15 cseppet.

Rp. Folia betulae 50.0. S. 1 evőkanányit 1 csésze vizzel leforrázni. A szüredékhez 1 késhegynyi nátrium hydrocarbonatot teszünk. Naponta 2—3 csészényit kell elfogyasztani. Mindig frissen készitendő, vagy 1 kávéskanálnyi poritott nyirfalevél (ostyába), naponta háromszor, hasonló célt szolgál. **Vizelethajtó, nephritis és nephrosis esetén.**

Rp. Herba solidaginis virga aureae, Herba ocimi basilici ana 20.0, Folia betulae 60.0. MDS. 1 evőkan. 200.0 vizzel leforrázni. 3-szor naponta 1 csészényit. Chr. **nephritis.**

A hugyutak mechanikus átöblitésével csökkenthetjük a gennyes gyulladást. Erre a célra a tej vagy kasein és a zsiranyagától megfosztott tejsavó alkalmas. Hasonló hatással vannak az alkalikus ásványvizek. Mindezek mellett kitünő eredményt értünk el egyes gyógynövények forrázatával, főzetével. A tea mennyisége átöblitő, a vizelési ingert szüntető, a gyulladást oszlató.

Egyik legjobb gyógyszerünk a hugyutak desinficiálására a **medveszöllölevél** (Actostaphylos uvae ursi). Eredménnyel nyer alkalmazást gennyképződéses és gyakran vizelettarthatatlansággal járó cystitisnél, de colicystitisnél is. Alkalikus vizeletnél különösen javasolt rendelése, világos vagy világossá váló vizeletnál ellenjavalt, rheumatikus bajoknál viszont céltalan használata.

Hatóanyagai: csersav, arbutin, mely bizonyos fermentumok behatására cukorra és fertőtlenitő hatásu hydrochinonra hasad. A hydrochinon erjedést gátló is, a vizeletet barnára festi, mely a javulással kivilágosodik (ilyenkor abbahagyjuk a kurát) és kellemetlen szaga is megszünik. A vizelet barna szinét, az ammoniák substanciák váltják ki.

Nagy csersav tartalmánál fogva gyomorpanaszoknál ne rendeljük, terhesség alatt és vesemedencegyulladásnál contraindikált. Tapasztaltuk, hogy sok beteg ellenszenvvel viseltetik iránta, sőt urticáriát is okozhat.

Hólyagöblitésre 6—8 órai áztatással készül, különben, főleg keverékekben kifőzhető.

Hólyag atoniánál és hugycsőkatarrhusnál, tekintve, hogy az **áfonyalevél** is arbutint és methylarbutint tartalmaz, a külföldi medveszöllölevél helyett indokolt behelyettesitése. Cystis és pyuriánál a csarab (calluna (erica) vulgaris) legalább is egyenértékü az uvae ursival, mely többek között arbutint, quercitint tartalmaz. Antizymotikus és inger csökkentő.

A hugyutak gyulladásánál ajánlható gyógynövények: a **lestány** (Levisticum off.), melyből 10,0:200.0 forrázatot készitünk; a **kankalin** (Primula off.) leveléből és virágjából készitett forrázat, a **porcikafü** (Herniaria glabra és hirsuta). Előnyösen felhasználható a **lenmag** (Semen lini) főzete olaj tartalmánál fogva, mely a gyulladás oszlató és fájdalom csillapitó. Valószinü, hogy gyógyhatását kéksav tartalma támogatja. A **kanáriköles** (Phalaris canariensis) kovasav a **küllőrojt** (Erigeron canadensis) kis adagja, olaj tartalmánál fogva hugyhajtó.

Rp. Folia betulae, Fol. uvae ursi, Rad. liquiritiae, Rhizoma graminis ana p. aequal. M. f. spec. D. S. 1 evőkanál. 200.0 vizre. Főzet.

Rp. Flos altaeae, Fol. uvae ursi, Fol. salviae, Herba equiseti ana p. aequ. MDS. 1 evőkanál 1 csésze vizre. Naponta 3—6 csészével.

A hugyutakon képződött **kő vagy homok** képződésnél, hugyhajtó növényekkel megkisérelhetjük a konkrementumok kiöblitéssel való eltávolitását. Természetesen ezt az eljárást csak akkor lehet megkisérelni, ha az orvos meggyőződött arról, hogy ez ilymódon keresztülvihető. (Röntgen.)

Értékes gyógynövényünk a fenti eseteknél a **festő buzér** (Rubia tinctorum) gyökerének pora, melyből naponta 3-szor kell 1 grm.-ot több napon át bevenni. (Az anilin festékek feltalálása előtt közkeresett festéket szolgáltatott.) A fenti esetekben ajánlható gyógynövények: **a békaszittyó** (Juncus effusus), a **cickafarkkóró** (Achillea millefolium) és a **fiatal szöllölevél és a szárkipréselt nedve** (Vitis (vinifera) mediterranea).

Strangureánál a kukoricabajusz (Stigmata maidis) 1:10.0-re. Kb. 1 liternyit naponta elfogyasztani.

Incontinentia urinae esetén a tüdőfü (Pulmonaria off.) főzete, a gyakorlatban kitünően bevált.

Rp. Cort. populi alb. Rhiz. junci effusi Rad. tormentill., Rad. valerianae ana p. aequ. MDS. 1 evőkan. 1 csésze vizre. Főzet. Naponta 1—2 csésze.

Haematuriánál a tüdőfüvet (Pulmonaria off.) százszorszépet (Bellis perennis) főzetét és a pásztortáska (Capsella bursa pastoris) fluidextractumát napi 10—15 grammos adagolásban rendelik.

Idegességre visszavezethető vizelési nehézségnél, akaratlan hugyfolyás ellen, a **komlóból** (Humulus lupulus) 0.05—0.1 grm. adagolásu port vagy piluját készitünk.

Uraemiánál eredményesen használható a **sarsaparilla** (Smilax medica), **fekete hunyor** (Helleborus niger), (Maximális dosis pro dosi 0.30, pro die 1.20) **aranyvessző** (Solidago virga aurea) főzete. Promt hatást láttak a szerecsendióval (Nux moschata), de hatása nem állandósul. Festőbuzérral és étrendi kurával a javulást el lehet érni.

HUGYHAJTÓSZEREK

A hugyhajtószereket elsősorban azért alkalmazzuk, hogy szív, máj és vesebajoknál hydropsot, ödémát a viz feigyülemiését elkerüljük. Olyan növényeket veszünk ezen célból, melyek specifikusan a vesére hatnak és azt fokozott vizkiválasztásra késztetik.

A növényi purin anyagok azok, melyek a vese vérellátását és ezáltal a vizelet kiválasztását támogatják. A kávé, tea, kakaó és kóladió élvezete által tapasztalhattuk, hogy a vizelési inger fokozott. Természetesen ezek alkaloidái még nagyobb mértékben váltják ki ezeket az ingereket.

Hugyhajtó hatásuk van cardiális eredetü vizgyülemnél mindenekelőtt a **digitálisféleségeknek,** melyek a szív izomzatára befolyást gyakorolva, a vérkeringést feljavitva, a kiválasztást előmozditják. Arravaló tekintettel azonban, hogy a digitális, — mint már az előbbiekben láttuk, — pontos adagolást kiván, teakeverékhez nem lehet adni. Ezen célból, csak az orvos által előirt, megfelelő adagolásu, Folia digitalis titráta adható. A kezdő stádiumban a diuresis csökken és csak a vérnyomás emelkedésével áll be a hatás. Előfordulhat, hogy a hólyag és vese tájékán fájdalmas érzés jelentkezik.

Hasonló körülményekkel számolhatunk a **tengerihagyma** (Scilla maritima) rendelésénél. Tekintve azonban, hogy glycosidà tartalma változó, az adagolásnál zavarok állhatnak elő. (toxicus tünetek), ezért a therápia mellőzi alkalmazását. Értékes glycosidái pontos therápiai felhasználhatóságát tennék szükségessé.

Rp. Bulbus scillae, Rhizoma galangae ana 5.0, Radix ononidis, Lig. sassafras ana 25.0. M. f. spec. DS. Ezt a mennyiséget 1 liter borban 3 napig, többszöri felrázás mellett áztatjuk. Reggelenként fél pohárnyit fogyasztunk. **Diureticum.** (Klemperer-Rost.)

Több, szivre is kiható gyógynövénynek van diureticus sajátsága. Említésre méltó **a tavaszi herics** (Adonis vernalis), a **galagonya** (Crataegus oxyacantha), stb.

A vesére való hatásban nyilvánul meg elsősorban a többi hugyhajtó növények hatása, egyszerü vagy keverit teák formájában. Hatóanyaguk az illóolaj, saponin és a növényi savak.

A vese élettani müködését erősen befolyásolja a **spárga** (Asparagus off.), illetve a **spárgarügy** (Turiones asparagi recentes). Nem támogatják a vese müködését, hanem kizárólag izgatják, ezért vesebajosok lehetőleg ne fogyasszák.

Igen sok növény hugyhajtó hatását illóolajának köszönheti, ebben leli magyarázatát a **petrezselyem** (Petroselinum sativ.) zöldjének, főleg azonban magjának kitünő diuretikus tulajdonsága. Teakeverékekben forrázva készitjük. Megduzzadt boka és lábszárnál, a köztudatban ismert háziszer a **zeller** (Apium graveolens) magjából és gyökeréből készitett főzet vagy forrázat.

A borókának (Fructus juniperi) hugyhajtó hatása közismert. A vesét erősen izgatja, ezért kellő elővigyázatosság mellett rendelhető csak, de semmi esetre sem vesekörüli panaszoknál. A frissen elzuzott magot forrázat formájában rendelik, 10:100-ra. A nyers és frissen poritott borókát is rendelik.

A nálunk füszernövénynek termelt **lestyán** (Levisticum off.) gyökere kellemes izü hugyhajtó.

A **szurokfü** (Origanum vulg.), a **majoranna** (Origanum majorana) a **homoki gyopár** (Gnaphalium (helichrysum) arenaria), a **kapor** (Anethum graveolens), a **sárgarépa** (Daucus carota), a **levendula** (Lavandula spica), a **kálmos** (Acorus calamus), hugyhajtó hatásu drógokat, illóolaj tartalmuknak köszönhetik.

Nem kisebb jelentőségü a saponinek hugyhajtó sajátsága, amellett nagy előnyük, hogy a vesére való izgató hatásuk csekély, sőt elenyésző. Elsőhelyen kell említeni a **nyirfa** (Betula alba) levelét, mely a vesét nem izgatja és nephritikus ödémánál is rendelhető, de cardiális hepaticus zavaroknál is.

Saponint tartalmazó drógok közül hugyhajtónak felhasználható a **szappangyökér** (Saponaria off.) a **mezei tikszem** (Anagallis arvensis), az **istápfü** (Solidagó virga aurea), a **kopasz és szőrös porcikafü** (Herniaria glabra és hirsuta), a **tövises iglice** (Ononis spinosa), a **kecskeruta** (Galega off.).

Diuretikus hatásuak a kovasavat tartalmazó drógok főzetei. A **zsurló** (Equiseitum arvense), a **békaszittyó** (Juncus effusus), a **sás** (Carex arenaria), a **kenderkefü** (Galeopsis (ochroleuca) dubia).

Fel kell emlitenem a gyakorlatomban bevált hugyhajtót, a **babhéjat** (Pericarpium phaseoli) és a **csipke-**

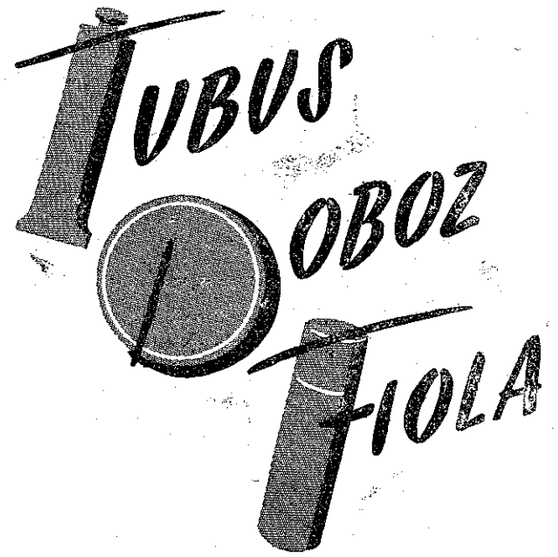

leggyorsabban, legolcsóbban

Weiss Manfréd Rt.

bádogáru osztályától

BUDAPEST, IX., MÁRIÁSSY-UTCA 1.

Telefon: 136—218.

bogyót (Fructus cynosbati), melyek a hugyhajtó keverékekből nem hiányozhatnak.

Alkalmazásuk legcélravezetőbb formája kétségkivül a főzet vagy forrázat. Izesitőket nem igen kell hozzávenni. A folyadék mennyiség sem számottevő, amennyiben 1 csésze tea megfelel kb. 150.0-nak. Fontos ez azért, mert a megengedett napi folyadék mennyiséget nem befolyásolja.

Ezek a felsorolt drogok előnyt jelentenek az orvosnak, mert függetlenitheti magát a kiszerelt gyógyszerektől és individuálisan kezelheti betegét.

Rp. Fruct. anisi, petroselini ana 5.0, Herb. violae trcol. 10.0, Fruct juniperi, Rad levistici, liquirit., ononid ana 20.0, MDS. 1 evőkanálnyit 200.0 vizre. A szüredéket 6 hétig éhgyomorra kell fogyasztani.

Rp. Rad ononidis, Baccae juniperi, Herba petroselini, equiseti, Fructus cynosbati, Pericarpium phaseoli ana p. aqual. 1 evőkanál. 250.0 vizre, jól kifőzni S. 1—2 csészényit.

Doktor Berkes Illés

fogalmazó, a Székesfőváros X. ügyosztályában a gyógyszertári, a gyógyszerészi ügyek előadója. Csak annyit tudnak róla, hogy minden igaz ügyet egyenlő buzgalommal intéz és továbbit. De azt már kevesen tudják, hogy a felszabadulás óta nem merülhetett fel egyetlen szociális gondolat, mely az ő kezén elsikkadt volna. Ennek a fiatal fogalmazónak ösztönös érzéke van minden iránt, ami ezt az egész társadalmi gépezetet a népi demokrácia szolgálatába akarja állitani.

Fogadja a feleket, belemélyed az aktáiba, tárgyal és előterjeszt. Magáról nem beszél. Ideje sincs rá. Székesfővárosi tisztviselő 1947-ben.

A napokban ezzel a kérdéssel lep meg egyik ismerősöm:

— Tudjátok ti, hogy ki az a Berkes, az a kis szürke fogalmazó a X. ügyosztályban?

— Nagyon jól tudjuk. Mindnyájan értékeljük és szeretjük.

— Az kevés. Én ennél sokkal többet tudok róla. Valóságos hős.

— Ha valóban az, ez csak a mi véleményünket igazolja. Hogy megfelelő emberi megalapozottság nélkül nincs szociális megértés. Mégis, mit hallottál Berkesről?

— A Horthy-proklamáció előtt és után, 1944. október 15-én huszonegyedmagával a magyar rádiót őrizte. Berkes akkor hadapródőrmester volt. A proklamáció után a paancsnokuk, egy tényleges főhadnagy, eltávozott és a hadapródőrmester vette át a parancsnokságot. Huszan maradtak.

— Reménytelen küzdelem lehetett.

— De ez a hadapródőrmester komolyan vette a kiáltványt. Ahogyan akkor volt egy félóra, vagy talán egy óra, amikor nagyon sokan azt hittük, hogy most valóban történik valami...

— Sajnos, semmi sem történt. Alig egy óra mulva már ujra németül is bemondták a légiveszélyt és harsogtak az indulók és a rejtélyes üzenetek: „Beregfi Károly azonnal jöjjön Budapestre".

— De ez a hadapródőrmester csak azt tartotta akkor szem előtt, hogy a Horthy-kiáltvány értelmében ő k. hadiállapotba kerültek a németekkel és a magyar rádiót meg kell védeniök, meg kell tartaniok.

— Ugyan mit tehetett husz „ember az emberteleségben"?

— Az a fő, hogy mindent megpróbáltak és megtettek. Pillanatnyilag ugy érezhették, hogy az ő kezükben van az ország sorsa. Ha csak néhány napig tartani tudják a rádiót, megnyerik a csatát. Berkes telefonál a városparancsnokságra és utasitást és erősitést kér. Mindent megigéretek és semmit sem küldtek.

— Közben tovább zengenek az indulók . . . „Beregfi Károly azonnal jöjjön Budapestre."

— Berkes kettéosztja kisded csapatát. Tizet a kapu elé, tizen benn maradnak a studióban. Ami löszerük van, kilövik . . . Nemsokára megáll egy német katonai autó. A husz ember megnyitja a tüzet. A németek alig felelnek a tüzelésre. De közben már nyilas katonák hátulról behatolnak a studióba és a husz embert lefegyverzik. Igaz, hogy ekkorra már minden golyót kilőttek. A többi már nem érdekes. Sziklapince, haditörvényszék. De a felszabaditó orosz hadsereg már a fővárost ostromolja, a hadbiróság menekül és a husz foglyot is magukkal viszik Szombathelyre. Mig végre az oroszok őket is kiszabaditják.

— Köszönöm, hogy elmondtad. Mert Berkes ugyan el nem árulta volna. És ennek ma különös jelentősége van. Nagyobb, mint bármikor. Mert kihullhat a salak a demokrácia életéből, de egy emberi tett tovább él és világit . . .

Miközben dr. Berkes Illés fogalmazó szürkén és egyszerüen dolgozik tovább a X. ügyosztály nyolcvanas szobájában. (sz. j.)

Dinnyés Lajos

miniszterelnök bemutatkozó beszédéből örömmel hallottuk a Gyógyszerészek Nyugdijintézetének megvalósulását.

Hosszu volt az ut idáig. Olvasóink lapunk utján több izben kaptak tájékoztatást az összes eddig lefolytatott tárgyalásainkról. Megállapitottuk, hogy ebben a nagyhorderejü és létfontosságu kérdésben az összes érdekeltek a legmesszebbmenő jóindulatot tanusitották és mint irtuk, a tárgyalások alatt mindenkit áthatott az a demokratikus szellem, amely nélkül egyetlen szakmai kérdést sem lehet nyugodtan elrendezni.

A nyugdijpénztár felállitásával egyidőben megvalósul a korpótlék fizetés is, ezzel a nagy szociális feszültség *egy részét* sikerül levezetni.

Hátra van még a jogviszony-rendezés és ezzel kapcsolatos minden gyógyszerészi probléma megvalósitása, amelyre reméljük, hogy az általános politikai helyzet javulása rövidesen módot is fog adni. *M.*

Gyógyszerészek falun

— Román lapszemle —

A „Revista farmaciei" hivatalos román gyógyszerész-ujság 1946. október havi számából:

Visszatekintve a gyógyszerészet multjára országunkban, következtethetünk — az idők távlatán és a fejlődésünkön keresztül — az őrási távolságra az 1800-as évektől, amikor az uralkodói udvarnak volt egy-egy idegen vájákosa, aki előirta és elkészitette a szükséges orvosságokat az uralkodó és udvartartása számára. A népnek a nagy többsége, a „parasztság", csak az Isten és a tudósasszonyok kegyelméből élt — az 1946. évben kiadott Bagdasartörvényig, amely elrendelte a gyógyszertári jogositványok fokozottabb és minden megszoritás nélküli kiadását a vidéken, továbbá legalább két évi falusi gyakorlatra kötelezi azokat a fiatal gyógyszerészeket, akik városokban akarnak továbbmüködni.

Egy sajtótájékoztatón dr. Bagdazár miniszter igy fejtette ki nézetét az egészségügyi politikájáról: „Eredményes egészségügyi szolgálatot akarunk létesiteni a falvakban, ahol most lehetetlen állapotok uralkodnak".

A falu egészségügyi helyzetének megjavitását célzó eredményes munkája, szerencsétlenségünkre, örökre megszakadt, terve azonban rövid időn belül mégis megvalósul, mert programmját régi, hü harcos élettársa, dr. Bagdasar miniszternő magáévá tette és mindent elkövet annak teljes kivivása érdekében.

Hogy mennyire igaza volt dr. Bagdasarnak a falu közegészségügyi állapotában, bizonyitják azok a gyógyszerész kollégák, akik azzal az őszinte szándékkal indultak el a falvakba, hogy gyógyszerészi életükön keresztül összekötő kapcsot létesitsenek a parasztok egészségügyi szükségleteivel. Felismerték, hogy a falvak legnagyobb többségében a parasztok még ma is inkább méltányolják és elfogadják a tudósasszonyok által előirt gyógyszereket, a leglehetetlenebb összetételben. Sem az orvos, sem a gyógyszerész nem tudták a falusiakat még meggyőzni arról, hogy mi a lényege az egészségügyi állomásnak, vagy a gyógyszertárnak.

Mégis fiatal kollégáink folytatják mindennapi munkájukat. Ennek főcélja legyőzni parasztjaink bizalmatlanságát az ujkori gyógyitási módszerek iránt. Ezért elsősorban az a kötelességük, hogy közelebb hozzák a gyógyszerek népies elnevezését, mely annyira különböző és egyéni az ország különböző vidékein.

Kétségtelen, hogy a falusi gyógyszertár, az egészségügyi állomásokkal együtt, fontos tényezők a falu egészségügyi védelmében és gyógyitásában.

Gyomorégést prompt szünteti az

ALUCOL Dr. Wander

anélkül, hogy közömbösitené a gyomornedvet és ezáltal megzavarná a normális pepsin emésztéséhez szükséges savi pH milieut.

Csomagolások:	Gyógyszerészi beszerzési ár
Pulvis 25 g	Ft 3.48
100 „	„ 8.80
250 „	„ 20.84 + 20% f. a.
Tabl. 24 db	„ 3.48
48 „	„ 6.02

Hálás kézieladási cikk.

Dr. WANDER gyógyszer- és tápszergyár rt Budapest, X. Postafiók 7.

És mert ez igy van, szükségszerüen az állam is hangoztatja régi álláspontját a falusi gyógyszertárakkal szemben. Ezeket a patikákat mindmáig ugy kezelték, mint akármilyen kereskedelmi vállalkozást és megterhelték mindenfajta lehetetlen fizetnivalókkal és adókkal. Holott kivételes kedvezményt kellene nyujtani nekik, hogy igy biztositsák a fiatal gyógyszerészeket, akik a fiatal orvosokkal együttmüködve egészségügyi pionirmunkát akarnak vállalni.

A mai helyzetben a falusi gyógyszerész elszakitva a város civilizációjától, nagyon kilátástalan életet folytat, harcolva a mindennapi kenyérért, a zuggyógyszerkereskedővel és az adó embereivel.

Gyakran az állandó orvos hiánya lehetetlenné teszi a gyógyszertár müködését.

Ilyen viszonyok mellett nagyon nehezen lehetne keresztülvinni a kötelező kétévi falusi gyakorlatot.

Hogy ki lehessen épiteni a falusi gyógyszertárak hálózatát, a következő lehetőségeket kell megteremteni a gyógyszertárak számára:

Pénzkölcsönöket, kedvező feltételek mellett.

Hivatalos áron gondoskodni a gyógyszerellátás folytonosságáról.

Megfelelő helyiséget a gyógyszertár számára.

Tekintetbe véve a gyógyszertár célját és értelmét a falvak életében, ezeket a könnyitéseket amiket mind dr. Baadasar miniszternő, mind dr. Petru Groza miniszterelnök egyhangu magukévá tettek, csak ugy lehet megvalósitani, ha ennek az egészségügyi kérdésnek a megoldásához az egészségügyi miniszter megnyeri ennek az ügynek a többi állami intézményt is.

Ennek a programmnak a megvalósitását minden erejükkel támogatják a gyógyszerészek, akik akár laboratóriumokban, akár tára mellett, vagy akár közületeknél dolgoznak. Ha az állam is megsegiti őket, minden erejükkel azon lesznek, hogy kiszélesitsék a gyógyszertári hálózatot és életadó ténut viguenek a falvak sötétségébe. Örökké emlékezetesek maradnak dr. Bagdasar szavai: „Nincs értékesebb tőke, mint egy egészséges nép esze és karja"

Dr. E. PUSCARU
az Egészségügyi Miniszterium Gyógyszertár és Gyógyszerügyi osztály igazgatója.

*

Nem véletlen, hogy a szerkesztőségünkbe most már rendszeresen befutó román gyógyszerész-lapból éppen ezt az 1946. októberi cikket vettük át. Tárgya: a falu meghóditása a gyógyszerészet és a közegészségügy számára. „Flatal" gyógyszerészek fiatal orvosokkal együttmüködve, egészségügyi pionir-munkát akarnak vállalni. „ Szeretnők, ha ezek a messziről elhangzott szavak harsogó szózattá dagadnának és szétüznének szaklapunk szük kereteit. Ezt az utat keressük mi is. A szonszédos demokráciák népei nem is járhatnak külön utakon.

Különben Vitos Gáborné kartársunk avatott forditásában ezután gyakrabban veszünk lát cikkeket a „Revista Farmaciei"-ből. (SZ.)

Az alosztály taggyülése

F. hó 1-én az Eötvös-utcai székházunkban tartotta meg Szakosztályunk gyógyszertári segédmunkás alosztálya 3.-ik taggyülését. A taggyülésen vendégként gyógyszerész szakosztályunk néhány bizottsági tagja is megjelent.

Az ülésen *Pércsi Lajos* elvtárs elnökölt, aki rámutatott arra, hogy szükség van a mai válságos időkben az alosztály nagyobb aktivitására. Szomoruan állapitja meg, hogy tagjaik fele fizeti csak a tagdijat. Másfél évvel ezelőtt választották meg vezetőségüket, de ugylátja, hogy szükség van annak felfrissitésére. Erre 3 tagu jelölő bizottságot választottak, ezek: *Zircz László, Moór Valéria és Tóth Ferencnét*, kik a legközelebbi ülésen ejtik meg a jelölést. Sulyt helyez arra, hogy a még be nem szervezett tagokat is beszervezzék. Szólt a mostoha fizetésekről és a villamosdij kötelező megfizetéséről.

Utána kérte az elvtársakat, szóljanak hozzá a felmerült problémákhoz. Csaknem az összes felszólaló a legnagyobb elégedetlenségének adott kifejezést, nemcsak a fizetés miatt, hanem erősen kifogásolták a gyógyszerész szakosztály intézőbizottságának müködését, s emiatt bizalmatlanságuknak adtak kifejezést.

Elhatározták, hogy ezután havonta tartják meg taggyüléseiket. S.

Alosztályi közlemények

Előző cikkemnek folytatásaként rá kell mutatnom arra hogy a Szakszervezet nemcsak gazdasági érdekképviselet, hanem ennél még sokkal magasabb célokért is küzd. Előljáróban tudnunk kell azt, hogy a társadalom, amelyben az emberek együtt élnek, nem egységes, hanem abban egymástól különböző életviszonyok között élnek. Ezeknek az osztályoknak egymással szemben ellentétes érdekeik vannak. S ezt az ellentétet a közöttük meglévő életmód és hatalmi különbségek alkotják, ezek választják el őket egymástól.

Az emberiség irott történetének korszaka óta ezek a szembenállások mindig fennállottak. Például: az ókorban a rabszolgatartók és rabszolgák, a középkorban a jobbágytartó földesurak és hübéresek. Ezek bár letünteek, de helyükbe uj osztályok léptek, ilyen uj osztály ma a kapitalista nagytőkés osztály és az ezzel szembenálló utolsó feltörő osztály: a fizetésért és bérért dolgozó szellemi és fizikai proletariátus. A proletariátusnak kitüzött célja az, hogy ezt az osztályellentétet megszüntesse s e célnak az érdekében nemzetközileg is szervezkedik a világ minden dolgozójával. Mert csak ez a tömeg erőképes arra, hogy ezt a célt megvalósitsa és ezzel megteremtse az egész világ társadalmi közösségét, a szocialista társadalmat. Itt már nem lesznek osztálykülönbségek, ebben már minden dolgozó mint termelőerő méltó életét, kulturális felemelkedését és emberi szabadságát. A proletariátus ennek a célnak elérésében négyféle vonalon küzd: politikai, szakszervezeti, szövetkezeti és kulturális vonalon.

A fentiekből láthatjuk, hogy a Szakszervezet nemcsak gazdasági-, hanem a proletariátus egyik osztályharcos intézménye. Éppen ezért jóakaratulag figyelmeztetem azokat az elemeket, akik a Szakszervezettel szemben közönbösen viseltetnek, hogy ezzel a tényükkel saját magukat zárják ki a közös osztályharcból. Ez a tartózkodásuk később igen nagy hátrányukra válhat. Tehát iratkozzunk be a Szakszervezetbe addig, amig nem késő.

Barátsággal
PÉRCSI LAJOS ISTVÁN
laboráns.

Ujból kapható:
RHEUMAPAX Hörömpő
Beszerezhető a gyógyárunagykereskedők utján.

Nemecz Dezső szegedi gyógyszerész igazolási ügye

Szegedi tódósitónk jelenti: Nemecz Dezső szegedi gyógyszerészt fasiszta magatartás miatt az igazolóbizottság 5 évre eltiltotta foglalkozásától, a fellebbezés során a népbiróság feddéssel igazolta. Uj bejelentések alapján ismét igazolási eljárás indult ellene és ismét 5 évi eltiltásra itélték. Nemecz megint fellebbezett, de vesztére, mert ügyének iratait a népügyészséghez tették át.

Lapszemle

Nem igen szoktunk hivalkodni lapunk sikerével, mert tudjuk, hogy még igen messze vagyunk attól, amit mi szaklapunktól várunk. Mégis kikivánkozik a sok elismerés közül az egyik legelterjedtebb hetilap, a „DEMOKRÁCIA" 1947. junius 8-i száma, amely A Gyógyszerész legutóbbi számáról igy ir:

„A Penicillin születéséről olvastunk érdekes adatokat „A Gyógyszerész" cimü lapban, amely EGYIK LEGJOBBAN SZERKESZTETT SZAKLAPJA ORSZÁGUNKNAK". Ezután leközli Márkus szerkesztő elvtársunknak A Penicillin születése cimü cikkét.

Az ifjuság közleményei

Ballag már a vén diák . . .

Junius 4-én megható ünnepség szinhelye volt a budapesti Egyetemi Gyógyszerészeti Intézet. 32 fiatal gyógyszerész vett bucsut az Alma Matertől, mindannyian tagjai annak az első évfolyamnak, mely az 1940-ben megalkotott u. n. „uj rendszer" szerint végezte tanulmányait.

A bucsuünnepségen megjelentek az orvosi és a bölcsészeti kar gyógyszerészeket tanitó professzorai, a Szakszervezet, a különféle gyógyszerész-egyesületek képviselői, „A *Gyógyszerész*" szerkesztősége és számos vendég. A Himnusz eléneklése után *Kolos Ede* IV. éves gyógyszerészhallgató mondott keresetlen szóval köszönetet az évfolyam nevében az Egyetem tanárainak önfeláldozó munkájukért. „Rajtunk a világ szeme. — mondja az ifjuság képviselője — nekünk kell megmutatni, hogy az uj gyógyszerészképzés jobb, nagyobb tudásu gyógyszerészeket nevelt". Kéri az idősebb kartársakat, akik sok-sok esztendőt töltöttek a tára mellett, hogy fogadják szeretettel az ifju kollégákat, támogassák őket a hosszu tapasztalat révén szerzett gazdag ismereteikkel — akik pedig most hagyják el az egyetemet, ujonnan szerzett tudásukat adják át azoknak a kartársaknak, akik oklevelüket már régen megszerezték. A III. éves és fiatalabb hallgatókhoz fordulva, figyelmezteti őket, hogy a hátralévő egyetemi időt használják ki, tanuljanak és dolgozzanak, mert csak az érdemel nagyobb kenyeret, aki a közösségért többet dolgozik.

Mozsonyi professzor intézett ezután megható szavakat az ifjusághoz. (A beszéd teljes szövegét lapunk élén közöljük.) Mozsonyi professzor az ujrendszerü oktatás előharcosa volt, igy ezt az évfolyamot saját szülöttiének tekinti: szavaiból valóban az atyai szeretet sugárzik a pályára lépő ifjuság felé. „Az egyetem, a tanári testület nevében szeretettel és reménységgel bocsátunk el benneteket a legnehezebb szigorlatra, az életre" — fejezi be nagyhatásu szivhez szóló és megszivlelendő beszédét *Mozsonyi* professzor.

Budanovits Tibor, az Országos Gyógyszerész Egyesület elnöke felszólalásában hangsulyozza, hogy ma már a tulajdonosi és alkalmazotti réteg közti válaszfalak leomlottak. Szeretettel várja az ifju kartársakat, akik számára a gyógyszerészi pálya jobb gazdasági és szociális körülményeket biztosit, mint bármely más foglalkozás.

Hartmann Tivadar a Szakszervezet nevében beszél a pályára lépő gyógyszerészekhez. A

Az Eugastrin mite mellett már az Eugastrin forte „Certa" is kapható!

Szakszervezet feladata minden dolgozó támogatása, de ennek csak akkor tud eleget tenni, ha ő is támogatást kap a szellemi és fizikai munkásoktól egyaránt. A Szakszervezet gyógyszerészi tagozata szeretettel vár minden kartársat — fejezi be felszólalását Hartmann Tivadar. (Beszédét szintén lapunk rendelkezésére bocsátotta.)

A fiatalabb évfolyamok nevében *Valu József* III. éves hallgató vett búcsút a kollégáktól és felszólalásában hangsulyozta, hogy a gyógyszerész pályája egy másabbrendü hivatás, legalábbis annak kell lenni. A gyógyszerész ne csak frázisnak vegye, hogy ő a közegészségügynek egyik fontos őrhelyét betöltő katonája, de ezt valóban érezze is át és a megujhódott társadalom ugy fogja megbecsülni a gyógyszerészi kart, amennyire az hivatása magaslatára képes emelkedni.

A megható ünnepség ezután a „Gaudeamus igitur . . .“ eléneklésével tulajdonképpen véget is ért; diákok és professzorok azonban a fehér asztal mellett még hosszu ideig együtt maradtak, felelevenitve az elmult nehéz esztendők sok vidám, vagy szomoru epizódját. *Nagy Gabriella* IV. éves hallgató versbe foglalta ezeknek az epizódoknak egy részét és zajos tetszés mellett adta elő költeményét, melyet közlünk azok részére is, akiknek nem volt alkalmuk meghallgatni.

A beszámolót *Véah Antal* intézeti tanár szavaival szeretném befejezni: „Az Alma Mater kapuján kilépő ifjuság szeresse hivatását. Amelyik tárgyat az egyetemi tanulmányai során megkedvelt, abban müvelje magát tovább. Ne veszitse el a kontaktust a tudománnyal és legyen jó gyógyszerész.“

A Gyógyszerész nevében mi is ezt kivánjuk fiatal kartársainknak. FIGYELŐ

Felszólalás a ballagáson

— Hartmann Tivadar —

Emlékeztette az egyetemi tanulmányaikat bevégző kartársakat, hogy mai ballagásuk nem annyira a búcsut jelképezi az egyetem épületétől és egymástól, mint inkább találkozóra hivia őket holnapra, az ujabb feladatkörben. — Kéri az ifju kartársakat, bárhova is állitja őket hivatásuk, akár a tudományos élet terén, a gyáriparban, vagy a táraik mellett, egy a kötelességük: minden erejükkel belekapcsolódni az ország ujjáépitésébe, erősiteni a demokráciát.

Ne azzal az elképzeléssel hagyják el tanulmányaik szinterét, hogy mindnyájan jövő gyógyszerésztulajdonosok lesznek. Sohasem tudhatjuk, mit hoz a jövő, de az akinek két egészséges, erős karja, esze, szive és akarása van, ezek biztositékot nyujtanak arra, hogy megállja helyét az életben.

Hogy ma különb az alkalmazott gyógyszerész helyzete, mint a multban, végzett munkája ellenértékét illetőleg, annak a két munkaadói testületen kivül, melyek tényleg a legnagyobb megértéssel viseltetnek e tekintetben, elsőrendü érdeme van a szakszervezetnek.

A szakszervezet erkölcsi kötelességének tartja, hogy segitse a pályára lépő kartársakat elhelyezkedésükben; de etekintetben is a tőkének kell elsősorban segitségünkre sietni munkaalkalmak felkinálásával.

Hogy erős szakszervezettel ki tudjuk elégiteni a dolgozók jogos kivánságait és megvédeni kivivott előnyöket, köteles minden dolgozó belépésével még jobban megerősiteni a szervezeteket. Éppen ezért hivja a kartársakat már holnapi viszontlátásra a szakszervezetbe.

Ami pedig azt az elhangzott kijelentést illeti, hogy ma az alkalmazott gyógyszerésznek egyes kategóriáiban magasabb a fizetésük, mint a tanárok fix fizetése, biztosithatja a tanár urakat, hogy a hároméves terv keretében, mely éppen a dolgozók életszinvonalának emelését célozza és melyet minden dolgozónak, igy az egyetemi tanároknak is támogatni kell, el fogják érni azt a fizetési fokot, mely méltó az általuk végzett munkához.

De emlékeztette a pedagógusokat, hogy éppen az ő érdekükben az egyik munkáspárti képviselő, hosszu hónapokon keresztül a sajtóban, rádióban, a parlamentben, gyüléseken is milyen lelkes és hasznos munkát végzett.

Áfonya bor
Asthmolysin inj.
Posterisan kúp
Posterisan kenőcs
Alsol crém
Tinct. Ferri Athenstaedt
cum et sine ars.

nagykereskedőknél korlátlan mennyiségben kapható!

Árleszállitás

A népjóléti minszter 184.712/1947. VI. N. M. számu körrendelete a törzskönyvezett gyógyszerkészitmények árleszállitásáról.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876:XIV. tc. 136. és 167. §-ában, illetve a 10.140—1945. (M. E. számu rendelet 1. §-ában foglalt felhatalmazás alapján tudomás, miheztartás és az érdekeltekkel való közlés végett a következőket rendelem.

1. §.

(1) Az Országos Gyógyszerész Egyesület kiadásában megjelent és az Országos Közegészségügyi Intézet által összeállitott „A Magyarországon forgalombahozatalra engedélyezett, törzskönyvezett gyógyszerkészitmények IV. hivatalos jegyzékében (1947 május 1.) felsorolt gyógyszerkészitményeknek, a „Magyarországon forgalombhozatalra engedélyezett, törzskönyvezett gyógyszerkészitmények III. hivatalos jegyzékében és ennek I. számu pótlásában“, ille őleg az azt módositó 201.000—1946. N. M., 201.426—1946. N. M., 201,665—1946, N, M., 203.220—1946. N. M., 201.322—1946. N, M, 207.989—1946. N, M, 180.355—1947. N, M és a 181,960—1947. N. M. sz. körrendeletekben feltüntetett pengőalapárait 15 százalékkal mérsékelni kell.

(2) Az (1) bekezdésben emlitett gyógyszerkészitmények alól kivételt képeznek az arsenolbensol készitmények.

2. §.

(1) Az 1. §-ban emlitett pengőalapárakra kell alkalmazni a 203.200—1946. N. M. számu körrendeletben előirt 4.5 forint átszámitási szorzószámot és a 204.540—1946. N. M. sz. körrendeletben előirt 16 százalékos rendkivüli árengedményt.

(2) A 203.200—1946. N. M. számu körrendeletben előirt 25 százalékos forgalmi adótételt a 2. § (1) bekezdése alapján kiszámitott árakra kell alkalmazni.

3. §.

Az 1. §-ban emlitett 15 százalékos árcsökkentést azoknál a törzskönyvezett gyógyszerkészitményeknél is alkalmazni kell, amelyeknél a gyógyszertári eladási ár megállapitása a pengős alapártól eltérően forintban történt.

4. §.

A jelen körrendelet hatálybalépésével az ellentétes rendelkezések hatályukat vesztik.

5. §.

A jelen körrendelet 1947. junius hó 15. napján lép hatályba.

Budapest, 1947. évi junius 12-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. AJTAI MIKLÓS s. k.
miniszteri osztálytanácsos.

Visszaemlékezések és tanulságok

Amikor kezdő gyakornok koromban összebarátkoztam a nagyközség másik patikájának gyakornokával, feltünt nekem, hogy barátom mennyire hányaveti módon beszél a kari szakügyekről. Kérdésemre, hogy miért jött a pályára, ha nem érdekli különösképen, nagyképüen felelte: Anyámnak lett szivügyévé az egész, mivel Pista bácsi megigérte, hogyha végzek, hamarosan patikajogot kapok. Hát bizony akkoriban ez volt a gyakorlat. Kézzel-lábbal, összeköttetéssel, vagy vagyonnal mindenki azon igyekezett, hogy patikatulajdonos lehessen. Egyetlen egy szabadpályán, amely oklevéllel volt egybekötve, sem volt ez a kasztrendszer, hogy ugyanazon képesitéssel és szakértelemmel, sőt nagyobb gyakorlati tudással, az alacsonyabb kasztban levőnek csak vagyonnal, vagy összeköttetéssel sikerült felkerülnie a magasabb kasztba, ahol 3—15-szörös jövedelmet élveztek, ugyanannyi vagy kevesebb munkával a fennlevők, mint ő. Mellesleg megjegyezve, ez a jövedelem-eltolódás ma talán még magasabb, mint akkor volt, hiszen a házbérek és a gyógyszerfogyasztás a patikák javára változtak meg. Akinek se pénze nem volt, se összeköttetése, az jóval 50 éven felül, egyes kivételes esetekben szintén kapott patikajogot. Ezek a kivételek azonban erősitették a szabályt, hogy minden patikaeső hatalmas megrőkönyödést, vagy homéri kacajt váltott ki a helyzet-komikumával. Azt hiszem, csak Gogoly tolla lehetett volna méltó arra, hogy egyszerre ostorozza és kacagtatva megirja azt a 100 különleges képből álló panoptikumot. Szerepeltek itt fiatalok és többszörös jognyertes öregek, pelyhedző állu benősülők és meghajlitott deréku bajnokai az igazságnak. Ezek a bajnokok, sajnos, két választás előtt álltak: vagy indexre tették a tulajdonosok, vagy évtizedes lojalitásukért sikerült patikajoghoz jutniok. (Isten ments, hogy a fenti példák ösztönzőleg hassanak a legközelebbi időkben).

Ami azután 1919. után a folyamodványok stilusát illeti, — ha a jogotnyertesek önéletrajzai a jognyerés után fennmaradtak volna, számos sajátkezüleg irt vádirat szerepelne most a népbirósági tárgyalásokon. Tudvalevő ugyanis, hogy ezidőtől kezdve a „destruktiv“ rétegnek még patikajoghoz folyamodnia sem volt tanácsos.

Mindezek után felmerül a kérdés: szabad-e egyáltalán a régi rendszer szerint osztogatni a patikajogokat? Szabad-e egyeseket, mégha bármennyire is érdemesek és rátermettek is, annyira kiemelni a sok száz érdemes közül, egy magasabb kasztba? A válasz csak egy lehet: nem!

SZÁGEL KÁROLY

HIRDETŐINK SZIVES FIGYELMÉBE! Hirdetési dijaink 1947. január hó 1-től a következők:
A boriték első és utolsó oldalán hasábszélességben 1 mm. 2.50 forint
A boriték belső részén hasábszélességben 1 mm. 2.— forint
A lapban lévő hirdetések hasábszélességben 1 mm. 1.50 forint
Apróhirdetés, legfeljebb 3 sorig 20.— forint.

HIREK

KITUNTETÉS. A köztársasági elnök dr. Losonczy György kartársunknak, az Országos Gyógyszerügyi Központban kifejtett működéséért, a köztársasági érdemrend aranyfokozatát adományozta. Itt említjük meg, hogy dr. Losonczy elvtársunk szabadságáról hazaérkezett és ujra átvette a Gyója irányitását.

Felhivás. Winkler Lajos elhunyt európai hirü professzorunk emlékét könyvalakban akarjuk megörökiteni. Felhivunk mindenkit, akinek Winkler professzorról feljegyzései, fényképei, élces tapasztalatai vannak, hogy azokat szerkesztőségünk rendelkezésére bocsájtani szíveskedjenek. **M.**

Felhivás szakszervezeti tagjainkhoz. Minden szakszervezeti igazolt tagunk és családtagjainak 60 filler ellenében cipőtalpalásra jogosító utalványt ad szakszervezetünk. Az utalvány bármely cipésznél beváltható.

A szabadságidőre szóló 50 százalékos vasuti kedvezmény csak a 770.— forintig terjedő fizetésre vonatkozik.

A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság előadóülése. Junius 27.-én d. u. háromnegyed 6 órakor az Egyetemi Kémiai Intézetek Muzeum-körut 4/b. sz. a. közös nagy tantermében „Uj tudományágak és uj szempontok a gyógyszerészképzésünkben" c. sorozat 8. előadása. **Dr. Wéber Dezső** egyetemi m. tanár A gyakornokképzésről tart előadást. Külön felhivjuk a figyelmet arra, hogy junius havi ülésünket a szokástól eltérően **nem a Gyógyszerészeti Intézetben tartjuk.** Vendégeket szivesen látunk. **Dr. Lipták Pál** elnök, **Dr. Végh Antal** főtitkár.

A KATASZTER LEZÁRÁSA. Értesitjük kartársainkat, hogy a kataszter jelentkezést lezártuk. Ezután csakis az Oroszországból hazatérő kartársak jelentkezését fogadjuk el.

Felhivás! A Certa Gyógyszerészeti Laboratórium Rt. felkérte a gyógyszertárak felelős vezetőit, hogy a raktárukon lévő 724 903. gyártási számu Pyrago II. jelzésü készitményeket friss árura történő kicserélés céljából, költségére azonnal küldjék vissza.

ARATÁSI ÜNNEPÉLY.

Mint már megirtuk, junius 28-án, szombaton este 7 órai kezdettel — szakszervezetünk uj székházának felépitése javára — a városligeti Gundel-féle helyiségben müsoros, táncos Aratási ünnepélyt rendezünk. Hogy minden szakszervezetnek uj, nevelésre, szervezésre, munkára alkalmas székházai épüljenek, az egyetemes munkásérdek. Ezért legyünk ott mindannyian. Érezzük jól magunkat, de még a mulatságunkban is azt tartsuk szem előtt: inkább egy pohár sörrel kevesebbet igyunk, hogy ezzel is többet adhassunk szakszervezetünk uj székházának mielőbbi felépitésére.

Vasárnap is trafikszolgálatot tartanak. Május 29-én a dohányárudák dolgában uj rend lép életbe. Eszerint a kizárólagos dohányárusok üzletüket hétköznapokon 8-tól 13 óráig és 15 óráitól 18 óráig kötelesek nyitva tartani. A trafikosok üzleteiket azonban a hivatalosan megállapitott időtől eltérően egy órával előbb nyithatják és egy órával később zárhatják. Vasár- és ünnepnapokon a kizárólagos dohányárusok üzleteiket 9-től 13 óráig kötelesek nyitva tartani, **a gyógyszertárakhoz hasonló szolgálatbeosztással,** melyről a dohányárusok szövetsége gondoskodik. Eszerint minden egyes trafikos minden negyedik vasárnap, illetve ünnepnap árusitani tartozik.

„Egészségvédelem" cimen havonta megjelenő, igen tetszetős külsejü lappal erősödött a fiatal magyar demokrácia.

Az Országos Közegészségügyi Intézet és az Egészségügyi Alkalmazottak Szabad Szakszervezete közösen szerkesztik és adják ki a lapot.

Első számukban sikerült statisztikát látunk az 1947. január, február havi Zöldkereszt intézmény jelentéséből és örvendetesen tapasztaljuk, hogy ugy a nemibetegek, mint a tüdőgondozottak, a felszabadulás óta igen nagy támogatást és kezelést kaptak. A lap további részében értékes cikkek gazdagitják tudományos értesitőnket.

Sok szerencsét kivánunk laptársunknak és kivánjuk, hogy lankadatlan erővel, meg nem alkuvó hittel szolgálják országunk egészségügyét. **(M.)**

A Natr. Hydrocarbonicum subt. pulv. alapárának megváltoztatása. (N. M. — 1947. április 30.) A natrium hydrocarbonicum subt. pulv. alapára minden mennyiségre 10 gr.-ként 2.— pengő.

TÖRÖK-LABOR
gyógyárunagykereskedés és vegyészeti gyár rt.
BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 12.
Ismét régi pontossággal szállitja
a gyógyszertárak szükségleteit.
SÜRGÖNYCIM: DROGTÖRÖK BUDAPEST — TELEFON: *225—460

Egymilliárdegyszázmillió egység Penicillint használtak fel eddig a nemibeteg gondozókban, az eredmény: a betegek 94—95 százaléka 12 órai kezelés után meggyógyult. A népjóléti minisztérium derekasan kiveszi részét az ország talpraállitásából és szerényen, a legkisebb csinnadratta nélkül szolgálja demokráciánkat.

Névmagyarositás. Moskovits Béla okl. gyógyszerész, Budapest, Bazilika gyógyszertár, családi nevét Major-ra változtatta.

Helyesbités. A vésztői (Békés m.) Kossuth gyógyszertár, mely Vély József tulajdona, 1946. évi december 1-től működik.

Az Országos Közegészségügyi Intézet a Magyar Pharma Gyógyáru Rt.-ot a következő gyártási számu Solusarvarsan-készitmények forgalomból való kivonására utasitotta: FHD, FJX, FJU, FHF, FHM, FHH, FJB, FJJ, FJD, FDF. A felsorolt gyártási számu készitmények tovább nem használhatók fel.

A **lengyeli** (Tolna m.) Segitő Szüz Mária gyógyszertár, mely Genszky Géza tulajdona, 1946. évi október hó 1-e óta üzemben van.

B. P. Tokin szovjet-tudós növényekkel való kisérletei közben Tytoncid néven egy uj baktériumölő anyagot fedezett fel.

A cseresznyeszárral kezdte kisérleteit és kimutatta annak baktériumölő hatását. Ezen tulmenőleg a hagymát, főleg a fokhagymát használta fel kisérlete során.

10 évi kutatás és kisérletek eredményeként, ma már — különösen sebkezelésnél — kiváló eredménnyel használják a Titoncidet.

Lassan egyre világosabban áll előttünk, ami 1—2 évszázaddal ezelőtt történt, amikor még a modern gyógyszergyártás ismeretlen volt, hogy miért tudtak papok, felcserek és kuruzslók oly sikeres gyógyitást elérni a különféle növények felhasználásával. A természetből hihetetlen perspektiva nyilik a tudomány számára a kutatások és felfedezések terén. Ha a háborus országok, különösen Magyarország, a szörnyü pusztitás sebeit kiheveri és kutató elméink megfelelő anyagi támogatást kapnak, nagy eredményeket fognak még produkálni. **(M.)**

Lejárt oltóanyag felhasználása. Az Országos Közegészségügyi Intézet 1946. év folyamán a diphtheria-ellenes védőoltások céljaira az amerikai Lilly-gyárból származó „Diphtheria Toxoid U. S. P. Alum Precipitated" elnevezésü, csapadékos diphtheria anatoxint adott ki,, amelynek lejárati ideje 1946. évi szeptemberében volt megállapitva. Ezeket az oltóanyagokat az idei tavaszi oltások alkalmával még fel lehet használni, de az őszi oltások céljaira már nem lesz alkalmas. Ezért a tavaszi oltások után megmaradt anyagot, valamint az elhasznált üvegeket és dugókat visza kell küldeni az Országos Közegészségügyi Intézetnek.

Az Országos Közegészségügyi Intézet személyzeti létszámában Papp Szilárd dr. intézeti adjunktus, osztályvezetőt a VI. fizetési osztályba, **Rózsa Pál dr. gyógyszerügyi felügyelőt, gyógyszerügyi főfelügyelő-**

83/947. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény

A közellátási szabályrendelt 13. §-a alapján Cegléd m. város Közkórháza nyilvános versenytárgyalást hirdet a kórházban ápolt betegek és személyzet ellátásához, illetve élelmezéséhez 1947/48. költségvetési évben szükséges alábbi cikkek szállitására:

1. marha- és borjuhusra,
2. sertés- és hentesárukra,
3. mosószerek és fogyasztási cikkekre,
4. füszer és termény gyarmatárukra,
5. tüzifára,
6. Gyógyszerekre,
7. orvosi köteszerekre,
8. röntgenfilmek és vegyszerekre.

A versenytárgyalásban résztvenni óhajtók a Közkórházi gondnoki hivatalától ajánlati mintát és szállitási feltételeket kötelesek beszerezni.

Az ajánlatokat két példányban (másolat bélyegmentes) f. évi junius hó 30-án d. e. 11 óráig kell a kórházgondnoki irodában lepecsételt boritékban átadni, vagy pósta utján beküldeni.

Elkésve érkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe, ajánlatok ugyan az nap déli 12 órakor a város számvevői hivatalában bontatnak fel, hol az ajánlattevők vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Cegléd, 1947. junius 4-én.

Dr. Gombos Dénes s. k. igazgató főorvos. — **Réti István** s. k. kórházgondnok.

Kochmeister Frigyes Utódai
gyógyárunagykereskedés
Ismét a békebeli felkészültségével áll
b. vevői rendelkezésére
Budapest, V., Gr. Klebelsberg-u. 8
Telefon: 120—356, 120—615
Távirati cim: Pharmachemia Budapest

Ismételten kérjük a szakszervezeti tagokat, hogy a havi tagjárulékot (1 forint), ne a kiadóhivatalunkhoz, hanem a gyógyszerész szakosztály címére VI., Eötvös-u. 25/a, a 32.917 számú csekkszámlára fizessék be.

vé a VI. fizetési osztályba, **Zoltai Nándor dr.** és **Kálmán Ernő dr.** intézeti adjunktus, osztályvezetőket a VII. fizetési osztályba, **Boldizsár Imre dr. gyógyszerügyi felügyelőt** a VII. fizetési osztályba nevezték ki.

A kiadott **kiütéses tífuszellenes oltóanyagokat** nem lehet őszig eltartani, legfeljebb az előirásszerü jégszekrényben. Ezért a tavaszi hónapokban fel nem használt oltóanyagokat ugyancsak vissza kell küldeni az OKI-nak és vissza kell küldeni az elhasznált üvegeket és dugókat is.

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat a lap egyik oldalára, ritka sorokkal, lehetőleg géppel kell irni, baloldalon 4 cm-es margóval. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Cz. J. Győrvár: Hiresek vagyunk arról, hogy még hyeroglifát is el tudunk olvasni, de Karvárs 1947. VI. 4-i levelét nem vagyunk képesek kibetüzni. Sokszor figyelmeztettük kartársainkat, ha irógépjük nem volna, **olvasható irással** kérjük hozzánk küldött soriakat leirni, vagy leiratni. Várjuk tehát értékes soriait. **M.**

A sebkezelésről hallottunk egy orvosi előadást, amelyből kiemlünk egy bennünket is érdekló részt. Az előadó professzor óva intette orvoshallgatóit attól, hogy friss sebekre mást, mint 5 százalékos jódtinctúrát ne tegyenek. Bármilyen más folyadékkal — hydrogén, sublimat, sebolajok, puder vagy kenőccsel, azok nem lévén sterilek, igen sok esetben, a nem fertőzött sebbe baktériumot vihetnek bele. **M.**

K. B.: Mi, mulikori igen szükszavu tudósításunkban semmi olyasmit nem irtunk, hogy most az egész szakmára kiterjedő általános jogreform készül. Ezt nem is irhattuk. Aki igy olvasta, rosszul értelmezte. Mi csak egy rendelettervezetről adtunk hirt, mely néhány hét mulva az összes gyógyszerészi érdekeltségek kezébe kerül. Hogy az milyen mélyen nyull bele a gyógyszertárak életébe, azt rövidesen ugyis megtudjuk. Ha eddig türelmesek voltunk, ezt a pár hetet még igazán kivárhatjuk. **(sz.)**

Lám, lám, egyesek még abba is nehezen törődnek bele, hogy végre visszaülhettek a patikájukba. Nyugtalanul fészkelődnek, szétvágnak maguk körül és csak úgy hullanak körülöttük a megriadt és megriasztott munkavállalók. Megjelenik a tőke és ráteszi a dolgozók fejét a tőkére. Lám, lám, még örülni is csak igy tudnak. Honnan jöttek ezek az urak? Hol jártak? Merre tartanak? Ki biztatja, mi bátorítja őket? Kinek a gyengeségében hisznek, amikor a saját erejüket enynyire tulbecsülik. Lám, lám, egy patikába visszatért a tőke és már az első napon hadat üzent a munkásnak. De — tőke támad, tőke bánja . . . . **(sz.)**

Róth L. Á. Pécs: Levele nehéz feladat elé állit bennünket. Ha majd demokráciánk tökéletes lesz, megértetjük az illetékesekkel az Ön által helyesen elképzelt rehabilitálást. Addig a többi megvivandó harccal ezt is megvivjuk. Türelem.

G. Gy. Nyiregyháza: A nemoklevelesek tanfolyamának ügyében a kultuszminiszter még nem döntött. Kartárs ur kora semmiesetre sem indokolja kérését. **M.**

Sipos B. Nyirmihálydi: A gyógyszerészek szintén részt vesznek a hároméves terv megvalósitásában. A gyógynövények és hasonló magyar termények helyes gyüjtése, elosztása és gyártása ugyancsak a 3 éves terv keretébe illeszkedik. Várjuk kartársaink erre vonatkozó elképzeléseit, hogy összeegyeztessük a már eddigi tervekkel. **M.**

Pestkörnyéki jóforgalmu gyógyszertárral elcserélném cca 40.000 forint forgalmu falusi patikámat, 1 hold telken fekvő komfortos házammal. Gyönyörü parkositott kert, stb. A kényelmet és szépet kedvelő kollégáknak ajánlom. Cim a kiadóhivatalban.

50 ampulla 2 köbcm-es Solusalvarsant — VFV. jelzésü — nagykereskedői áron elad, vagy másra becserél: „Isteni Gondviselés" gyógyszertár, Kevermes.

„WILUR" töltött szopó, óvszerek
forgalombahozza:
WILHEIM ARTHUR „Helios" kötszer és egészségügyi cikkek vállalata
Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-u. 37. Tel.: 123-867.
Gyors és pontos kiszolgálás.

Szabolcsi reáljogu gyógyszertár — átlag tizenhétezres bruttó forgalommal — eladó. Molnár József orvos, Budapest, VIII., Baross-utca 82. II. 9.

A Dvorák-féle szabadalmazott osztó kupsodró készülék gyártásához és eladásához pénzestársat keresek. **Szikszón** reáljogu gyógyszertár eladó. Érdeklődés: Rimai Béla gyógyszerész, Budapest, X., Hungária-körut 16.

20.000 forint ingatlanóvadékkal bérletet keres családos gyógyszerész, lehetőleg lakás biztositásával — Ajánlatokat a kiadóhivtal továbbitja.

Egy teljes sorozat Ullmann Encyklopédia eladó. — Cim: a kiadóhivatalban.

A kiskomáromi „Angyal-gyógyszertár" bérlője: Moesz Miksa, bérletét elhagyja. A gyógyszertár tulajdonosa az esetleges adósságaiért felelősséget nem vállal!

A GYÓGYSZERÉSZ

Megjelenik havonta kétszer.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Akácfa-u. 45. I. 2.
Telefon: 422—140.
Hivatalos órák: d. u. 4—6-ig.

Felelős szerkesztő: **HARANGI SÁNDOR** Telefon: 344—311
Felelős kiadó: **SOMOGYI SÁNDOR** Telefon: 135—846

Szerkesztik:
MÁRKUS DEZSŐ Telefon: 422—140.
SZÉKELY JENŐ Telefon: 162—856.

Laptulajdonos:
a M. M. Sz. Szakszervezet Gyógyszerész Szakosztálya.

Hoffmann József nyomdája, VII., Kazinczy-utca 5.

II. ÉVFOLYAM BUDAPEST, 1947. JUNIUS 30 12. SZÁM

A GYÓGYSZERÉSZ

A MAGYAR MAGÁNALKALMAZOTTAK SZABAD SZAKSZERVEZETE
GYÓGYSZERÉSZ SZAKOSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA

Szakmai krónika

Irja: Székely Jenő

LÁTSZÓLAG hihetetlenül egyszerüen megoldódik minden. Csak fel kell vetni a nagy kérdést és egyszerre megmozdul az egész szakma és nem nyugszik, mig rá nem talál az igazi utra. Valaki kimondja: a magyar gyógyszerészet hároméves terve. Valaki gyötrődve és reménytelenül eladadogja: a magyar gyógyszerészet jövője . . . És feltámad a szakma lelkiismerete. És felsorakoznak mellettünk és mögöttünk e szakma napszámosai és birtokosai.

MAGÁRÓL a lényegről nem kell és nem is lehet vitázni. Látszólag mindenki akarja és még egy alkalmi összefogással szemben sem merül fel semmi komoly kifogás. Ha nem is kimondottan és már az első pillanatban taxaemelés, de a hároméves tervbe többek között talán ez is belefér. A magyar gyógyszerészet jövője még jóideig alig képzelhető el másként, mint hogy jól és egyre jobban boldoguljanak az állam kegyelméből életre hivott szigoruan magángyógyszertárak. Ilyen elgondolás alapján akár egy ötvenéves tervet is meg lehetne valósitani.

MOZSONYI professzor rajta tartja kezét a magyar gyógyszerészet ütőerén. A szivét is. Fáradhatatlan harcosa e fáradt szakmának. Nemcsak a tudomány embere, de csalhatatlan érzékkel gombolyitja, szövi, bogozza a tudománypolitika fonalát. Pontosan tudja, hogy mikor és mit kell mondania és tennie. Kezdeményez, életre hiv, de felkap minden tiszta szándékot. Minden hittel leirt vagy kimondott szó megnő, kiteljesül benne. Ő maga folyton harcol, nevel, verekszik, tanit, keresi az utat. Ő ennek a pályának testet öltött lelkiismerete.

MOST is ő hivja össze ezt az első szakmai ankétot. Nem tulságosan széleskörü értekezletet, de azért minden érdekeltségből — egy keveset. Természetesen az egyetem is megfelelő sullyal szerepel ebben az összeállitásban. És mégis, ahogyan végignézünk a jelenlevőkön, nem egyenkint, hanem egységesen, azonnal eldönthetjük, hogy ez az ankét dolgavégezetlenül fog szétoszlani. Már az első percekben megnyilvánul és egyre világosabban kibontakozik, hogy ezt az ankétot afféle szakmai társasjátéknak tekintik, amelynek neve: beszéljünk másról . . .

PEDIG Mozsonyi professzor minden ékesszólásával, tudományos tárgyilagossággal megkongatta, szinte félreverte a harangot. A szakszervezeti kiküldöttek is megértették a hivó szót. „A Gyógyszerész" szerkesztősége talán először mutatott rá a legsürgősebb tennivalókra. Mi valóban azt hittük, azzal áltattuk magunkat, hogy a sokat emlegetett ankét, mely bizonyos vonatkozásban néha már a csodaváráshoz hasonlitott, — nem akarhat mást, mint amiért egybehivódott. Hiszen nem kisebb feladat állott előtte, mint a szakma bekapcsolása a hároméves tervbe és a magyar gyógyszerészet jövője.

HITTÜK, hogy vita és mellébeszélések nélkül kimondják a sürgősséget. Hogy az ankét minden egyes tagja belátja, hogy közeledik augusztus elseje és tudatában van annak, hogy az első ujkiképzésü gyógyszerész-gárda most indul az életbe. Még voltunk győződve, hogy ez elég. Hogy végre-végre egyetlen közös akarat ban összehangolódunk. Ha nem is az ankét, de az ügy szellemében. Ezt vártuk, ezért mentünk el az ankétre. Megvallom: már előre készitgettem a tollamat, megformáltam a lelkesedés legtisztább mondatait. Hiszen egyek és együtt vagyunk. Nem lehetnek külön céljaink és külön utaink. Arra gondoltam: milyen régen várunk már egy szakmai megbeszélésre, hogy végre fel-